

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

OM UNDERVIISNINGEN
I MODERSMAALET

I ÖVERSTE STUDERENDE CLASSE OG ÖVERSTE
REALCLASSE.

1. ALMINDELIGE SYNSPUNKTER.

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

AARSPRÖVEN OG AFGANGSPRÖVEN

I BORGERDYDSKOLEN PAA CHRISTIANSHAVN

fra 19de til 22de Juli 1852,

UDGIVET TILLIGEMED SKOLEEFTERRETNINGER

AF

Mag. M. HAMMERICH,

SKOLENS FORSTANDER.

KJÖBENHAVN.

TRYKT HOS LOUIS KLEIN.

Om Underviisningen i Modersmaalet

i öfverste studerende Classe og öfverste Realclassse.

---

1. Almindelige Synspunkter.

Naar man blandt en Skoles Læregjenstande nævner Sprog og öfverst blandt Sprogene det Danske, er det kun löst antydet, hvorpaa dette Fag gaaer ud. I holsteenske Skoler læres Dansk som et Sprog, hvis det overhoved læres; men en dansk Skole maa nærmest betragte det ikke som et Sprog, men som Sproget, Tankernes Legeme, der lever og voxer med dem saavel hos den Enkelte som hos det Folk, i hvilket han ligesom bliver indpodet ved Hjælp af det fælleds Sprog. Modersmaalet eller det Sprog, hvori vi tænke, staaer saaledes i et ganske særegent Forhold til Skolens Underviisning: först fordi det, som Navnet siger, paa en Maade er lært, för Skolegangen begynder; dernæst fordi det læres middelbart under hele Skolens Virksomhed med at klare Forestillingerne, udvide deres Kreds og oplyse deres Sammenhæng; forsaavidt Skolen ved Underviisning og Overhörung udtrykkelig bruger Modersmaalet til gjensidigt Meddelelsesmiddel, og ikke, som de fordums lærde Skoler, Latin, eller, som en og anden Pigeskole, et nyere Modesprog,

kommer dens Virksomhed Modersmaalet til Gode, endog som enkelt Sprog betragtet. Enhver af Lærerne, i hvilket Fag han end virker for den almindelige Dannelse, er altsaa tillige Lærer i Dansk, og hvormeget der udrettes paa denne Maade, viser den Kjendsgjerning, at vore Forfattere, Slægt efter Slægt, ere oplærte i Skoler, hvor der ikke var tænkt paa særegne Övelser i det Danske. Først i senere Tider har man optaget Dansk som et særskilt Fag hele Skolen igjennem; men det naturlige Forhold mellem Færdighed i Modersmaalet og en frugtbart Almeendannelse maa derved ikke forrykkes. Det er da i sin Orden, at det paa en Skoles nederste Trin (i Forberedelsesclassen) er Læreren i Dansk, som ved at samle de Forestillinger, der allerede ere vaagnede til Bevidsthed, og lede dem i Retning af en fast, sammenhængende Kundskab, giver den første Underviisning i Religion, Historie, Geographi, Naturhistorie osv. Siden faae disse og andre Fag deres egne Timer, og hvad der af egentligt Lærestof bliver henlagt under de danske Timer indskrænker sig til visse Hjælpefag, som Kundskab til Nordens-Oldsagn og Gudelære, til Fædrelandets Litteratur, til Svensk og ældre Dansk (ligesom de tilsvarende Hjælpefag for den classiske Oldtids Vedkommende ere henlagte under Latin og Græsk). Idet nu Kundskabsstoffet bliver udskiftet, Fag efter Fag, kan Læreren i Dansk saameget bestemtere forfølge sit Hovedformaal: at udvikle Sandsen for en god mundtlig og skriftlig Fremstilling. Lidt efter lidt ville ogsaa Övelserne antage et friere Præg, — Retskrivningsövelser give Plads for Afhandlinger, Gjenfortælling, af hvad der er mundtlig fortalt, for en mere selvvirksom Gjengivelse, Indenadslæsning og Verslæren for en Oplæsning eller Fremsigen, der kan

give Aanden tilligemed Bogstaven. Men en Betingelse for, at disse Övelser kunne have Fremgang, er den stigende Kundskab og Modenhed, som for Skolens Deel er Frugten af samtlige Læreres Medvirkning til at udvikle det Tanke- og Ordforraad, som Afhandlingen eller Foredraget skal sætte i Stiil, og oplyse de mangfoldige Hentydninger, der, naar man forstaaer dem, lette Læsningen ligesaa meget, som de besvære den, naar man ikke forstaaer dem. For at have et dyrket Stof, hvorpaa Fremstillingskunsten kan öves og gjøres anskuelig, maa Underviisningen i Modersmaalet stötte sig til den övrige Fag- og Sprogunderviisning; men idet den laaner dens Udbytte og stræber at indvinde det for Foredraget, gjør den sit til at opfriske det og arbeide det sammen. I Skolens överste Classe, hvor Fagene ere fuldstændigst sondrede, er denne Samvirken mellem Dansk og de övrige Fag ikke mindre indgribende end i Forberedelsesclassen, hvor Læreren i Dansk selv var eneste Faglærer.

Den frie Afhandling er ligesom Blomsten af Underviisningen i Modersmaalet, men en Blomst, der ikke let udspringer i Skolen, naar man ikke vil anvende Drivhuusvarme. Og at drive den ved kunstig Varme, er snarere at faae den til at afblomstre end til at blomstre. Man maa derfor behandle denne Deel af den danske Underviisning med Varsomhed. For at forberede til den egentlige Afhandling gaaer man undertiden en dobbelt Vei. Deels söger man nemlig at udvikle Fremstillingsevnen ligesom indenfra udad, lader Begynderen gjengive en Fortælling, beskrive en Gjenstand, forklare en Sandhed, saa godt, han har opfattet den, og retter Manglerne i Fremstillingen ved at rette Manglerne i Opfattelsen. Men foruden denne Frem-

gangsmaade, der er altfor ligefrem til at kaldes en Methode, bruger man tillige at anstille allehaande stilistiske Övelser, som i at efterligne bestemte Sætningsmönstre, anbringe opgivne Talefigurer, udtrykke een og samme Forestilling paa forskjellige Maader og overhoved bruge andre eller flere Ord, end de der indfinde sig, fordi der er Noget at sige. Til deslige Forövelser findes navnlig i den tydske Litteratur mangfoldige Hjælpemidler. Hvad de kunne udvikle, forsaavidt Methoden slaaer an, er et vist Löb i de gjængse Udtryksmidler, men tillige en farlig Ligegyldighed i Valget mellem dem, da det nemlig her ikke er Tankens og Stemningens Eiendommelighed, som bliver det bestemmende for Ordet, Talemaaden, Vendingen og uvilkaarlig drager dem efter sig; i alt Fald gjør man sit til at forvirre denne Sammenhæng. I Forbindelse hermed anstilles tidlig Övelser i at sönderlemme en Tankes Dele, ligeledes efter et foreliggende Mönster eller Schema, som vel gjør det lettere at finde paa Almindeligheder om det nye Emne, men viser bort fra Indholdets Kjerne. Ved disse stilistiske og schematiske Forövelser kan man da bane Veien for Afhandlinger, der ellers ligge over et ungt Menneskes Tankekreds, f. Ex. moraliserende eller kritiserende Afhandlinger, som jo vistnok ikke kunde faae en anstændig Længde og altsaa heller ikke tjene til Övelse i at skrive sit Modersmaal, uden ved en Forening af Floskelfærdighed og Færdighed i den formelle Inddeling. At hele denne Methode, hvor den ikke er unyttig, kan blive meget skadelig, og at det bliver dobbelt vanskeligt at tilegne sig den ægte Fremstillingskunst efter at have bragt det saa vidt i den uægte, behöver neppe at tilföies. Derfor maa man helst nöies med den langsommere Udvikling indenfra, som, idet den

bestandig gaaer ud fra Eenheden mellem Indhold og Form, ikke er udsat for at skrue Fremstillingen op over den virkelige Dannelselse.

Hvad der iövrigt alt er sagt om, at Underviisningen i Modersmaalet skal støtte sig til den samlede Fag- og Sprogunderviisning, gjælder først og sidst om den skriftlige Udarbeidelse. Et friere Löb i Sprogets Gloser og Ordföining erhverves lidt efter lidt ved Brugen af Modersmaalet i og udenfor Skolen, og alle Fag igjennem, — blandt Andet i Sprogfagene ved Oversættelsen fra fremmede Sprog, som giver stadig Anledning til at söge efter det nærmest tilsvarende danske Udtryk og iagttagelse, hvorvidt det gjengiver den bestemte Tanke, som foreligger; i den danske Underviisning fremmes Sprogfærdigheden, foruden ved Övelser i mundtlig og skriftlig Fremstilling, navnlig ved hvad der bliver læst af Digtere eller andre Forfattere og indprentet paa eengang fra Formens og Indholdets Side. Den Kunst at samle og ordne Stoffet til en Afhandling staaer under samme Vilkaar: den beroer langt mere paa en frugtbar Tilegnelse af hvad der er lært eller erfaret og paa de aandelige Evners Udvikling, end paa Kjendskab til visse almindelige Synspunkter og Inddelingsgrunde, som kunne tages i Betragtning. Vistnok tjener enhver Afhandling, der skrives, tillige som Forövelse til at skrive en ny, og altsaa maa den have afsat et Skjön om Behandlingsmaaden, som lader sig overføre fra eet Stof paa et andet; at rette en Afhandling vil heller ikke sige andet end at meddele Vink om, hvad der bliver at iagttagelse ved et lignende Arbeide. Men Eet er leilighedsviis, ligeoverfor et mödende Tilfælde og med dets Eiendommeligheder for Öie, at pege hen paa en almindeligere Grundsætning, som er

fulgt eller overtraadt, vække Følelsen af dens Anvendelighed tilligemed dens Begrændsning, forklare, hvorledes den igrun- den følger af sig selv, og efter saaledes at have gennem- gaaet de vigtigste Grundsætninger, jevnlig de samme under nye Anvendelser, tilsidst maaskee afslutte denne Green af Skoleunderviisningen ved at sammenstille dem under eet Overblik. Men noget ganske Andet er at forberede og ind- lede Övelserne i at skrive Afhandling enten ved Planer, Udkast, Mönstre, som skulle indöves gennem umiddelbar Efterligning, eller ved Opskrifter fra Logik og Rhetorik, kort ved slige almeengyldige Anviisninger, der forudsætte, at man kan gaae til Udarbejdelser ligesom til Madlavning efter en Kogebog for smaa Huusholdninger. Hvad endelig Valget af Opgaverne angaaer, navnlig for det överste Trin, viser Erfaring, hvor sjældnen det lykkes at finde Spörgs- maal, der ikke enten ere opskruede eller kjedsommelige eller begge Dele paa eengang; kun vil man altid have saameget des lettere ved at mærke, om en Opgave har passet for dem, der skulde besvare den, jo mere deres Opfindelses- og Fremstillingsevne fra först af er udviklet uden kunstige Midler. Det gjælder om, at Opgaven kan fremkalde en Tankegang af saavidt muligt klare Forestillinger og faste Kjendsgjæringer; derfor er det naturligt at söge den paa de noksom udstrakte Enemærker, der ligge under Skolens Lys. Tillige gjælder det om, at den kan vække Interesse og saavidt muligt sætte de aandelige Drifter i Virksomhed; derfor tör man ikke blive staaende ved en simpel Gjengi- velse af hvad der alt er bragt i Form under de samme Synspunkter, men Opgaven maa gaae ud paa en friere Be- handling og Sammenarbejden af Forestillinger, der falde indenfor den Kreds, som ved Underviisning eller egen Iagt-

tagelse i den Alder kan være klaret. En saadan Opgave kan gjerne ved første Öiekast synes vanskelig; om den er det eller ikke, beroer alene paa, hvorvidt de Grundtanker og Kjendsgjerninger, hvoraf Afhandlingen skal bygges, ere tilstede i bearbejdet Tilstand.

At iövrigt denne Betragtning af Sagen ikke finder almindeligt Medhold, sees blandt Andet af de Opgaver til Udarbejdelse i Modersmaalet, der ere stillede ved den nye Afgangspröve for udvidede Skoler: 1848 „Hvori bestaaer Characterens Selvstændighed? til hvilke Mangler i Characteren staaer den i Modsætning eller kan den udarte?“ — 1849 „Hvori bestaaer den sande Fædrelandskjærlighed, og til hvilke andre sympathetiske Fölelser stötter den sig?“ — 1850 „Den sande Beskedenhed og den falske Beskedenhed.“ — 1851 „Hvilke ydre Livsvilkaar kunne ansees for i Almindelighed at begunstige den aandelige Udvikling?“ — Ikke blot i dette sidste Spörgsmaal, der udelukkende stötter sig til Underviisningen i „Livets Skole“, men ogsaa i de övrige sporer man en kjendelig Bestræbelse efter at holde Opgaverne paa det Overdrev, der i Skoleaarene endnu ikke er udskiftet, og först senere kan blive nogenlunde opdyrket ved Moralen og Psychologien. At Selvstændighed, Fædrelandskjærlighed, Beskedenhed ere Dyder, der ogsaa vedkomme Ungdommen, vil Ingen nægte; men hvad vi önske, er at de leve i Villien, ikke at de ere optagne i Erkjendelsen som Led af en gennemfört Livsanskuelse, og det er dog dette der fordres, naar det gjælder om at skrive en Afhandling om dem. Det Særegne ved at være henviist ikke blot til egne, umodne Iagttagelser, men til saadanne Iagttagelser, anstillede i de personlige Fölelsers og Forsætters Helligdom, giver navnlig de moralske Opgaver noget Uhyggeligt, som

psychologiske og andre ligesaa almindelige Opgaver ikke have tilfældes med dem. Jeg har i sin Tid havt Leilighed til at omtale Brugen af „almindelige“ Spørgsmaal ved Pröven i dansk Afhandling og nævnt forskjellige frie Opgaver, der gaae ud fra en eller anden Forestillingskreds, som kan og maa være foreløbig klaret. (Om den provisoriske Underviisningsplan 1846 S. 28—33*), jfr. Om det mundtl. Foredrag, samt de andre der anførte Smaaskrifter). Men efterat man virkelig har gjort Springet fra de historiske Opgaver ved Examen Artium, som vare sande Examinationsspørgsmaaal, til hine almindelige Opgaver, er Sagen bleven alvorligere. Thi skulde Skolerne falde i den Fristelse at lade den samme Slags Opgaver fremherske paa det överste Trin, vilde de skriftlige Övelser blive meget ufrugtbare netop i de Aar, da de kunde blive frugtbarest, og ved Synet af de unge Menneskers Hjælpelöshed lod man sig maaskee bevæge til itide at lægge Vind paa den hule Færdighed, hvis Methode er antydet i det Foregaaende. Imidlertid vil det for dem, der lede Pröven paa det Offentliges Vegne, ikke være vanskeligt at erfare, om det er Afhandlinger eller Ordgyderier, der indkomme til Besvarelse af de opgivne Spørgs-

---

*) Sammesteds er givet et Udvalg af Opgaverne ved den saakaldte „Almindelig Forberedelsesexamen“ (for „Ustuderede“, der i Udvikling og tildeels i Alder staae langt tilbage for dem, der indstille sig til anden Deel af Afgangspröven for Studerende). Jeg skal her kun fremhæve den seneste Opgave, af Juni 1852, som ligeledes er brugt i Foraaret 1842: „Hvorfor klage saamange Mennesker over Kjedsomhed, og hvilke ere i Almindelighed de bedste Midler imod dette Oude?“ — Man betænke, hvor ganske det unge Menneske bliver overladt til sine egne psykologiske eller pædagogiske Inspiratiouer!

maal, og det vil heller ikke være vanskeligt at finde Opgaver, der virkelig ere forberedte ved Skolens og Livets Underviisning, f. Ex. culturhistoriske Opgaver, i Retning af Historie, Oldsager, Mythologi, Sprogkundskab, Naturlære, kort hvilket som helst af de Fag, der dyrkes i Ungdommen*). Kunde de brugte Lærebøger medtages, hvorom der da maatte træffes nøiere Bestemmelser, blev der saameget mindre Grund til at frygte for, at Styrke eller Løshed i Fagkundskaberne vilde forvanske Pröven som en Pröve i dansk Afhandling. I alt Fald ligger der ikke nogen Grund til at stille Opgaver som de för anförte, i Lovens udtrykkelige Forskrift, der lyder saaledes: § 11 „I Dansk bliver Pröven alene skriftlig og skal bestaae i en Udarbeidelse over et opgivet Emne, der ligger indenfor den Kreds af Forestillinger og Kundskaber, som kan forudsættes hos Disciplen efter hans foregaaende Underviisning, og bör der ved Prövens Bedömmelse ikke sees paa nogen Kundskabsmasse i et eller andet enkelt Fag, men paa Candidatens Evne til Selvtænkning og Færdighed i en god, klar og reen Fremstilling.“

En Anfægtelse for Underviisningen i Dansk paa det lavere Trin ligger i den fra flere Sider tiltrækkende Tanke, at lægge Modersmaalet til Grund for den hele Sprogunderviisning. Forhen pleiede man uden videre Forberedelse at gaae lös paa et fremmed Sprogs Formlære, indprente Böiningsformerne med tilhørende Kunstord og vente

---

*) Under Trykningen af disse Bemærkninger er jeg sat istand til fra selve Afgangspröven at anföre en Opgave, der i sin første Halvdeel idetmindste kan hente Lys fra Culturhistorien, nemlig det nys givne Spörgsmaal: „Hvorledes er Forestillingen om det Ridderlige i Væsen og Character opstaaet og uddannet, og hvori maa det nærmest sættes?“

paa, at der ved Tydning og Oversættelse, og for saa vidt dog gjennem Modersmaalet, vilde af sig selv gaae et Lys op om, hvad de havde at betegne. Man har fundet det hensigtsmæssigere, för Overgangen til noget enkelt Sprogs Paradigmer, at indprente Grundtrækkene af almindelig Grammatik og til den Ende begynde med at eftervise de forskjellige Ordclassers og Ordformers Betydning i Sætningen og indöve, hvad der saaledes er iagttaget. At nu een af Sproglærerne paa de andres Vegne overtager denne fælleds Indledning, denne Hovednögle til alle Grammatiker, og at han, for at paaskynde Forstaaelsen af de almindelige Sprogbegreber og fremhæve deres Almindelighed, henholder sig til Modersmaalet som et Sprog, der er givet, er Alt i sin naturlige Orden. Men Spørgsmaalet bliver, om denne Lærer helst skal være Læreren i Dansk, der kun uegentlig kan regnes blandt Sproglærere, eller Læreren i det første fremmede Sprog, som Underviisningen optager, og om Modersmaalet helst skal gjøres til umiddelbar Gjenstand for de analytiske Sprogövvelser eller kun leilighedsviis paaberaabes til nærmere Oplysning og Stadfæstelse.

I den nys nævnte Anmeldelse har jeg søgt at fremsætte, hvad der taler for hellere at benytte et fremmed Sproglegeme end vort eget Modersmaal til at bibringe Begynderen de første Forestillinger om Srogenes Organisme (Om den provisor. Underviisningsplan S. 19—21). Det er misligt, i den unge Alder, at forstyrre den uvilkaarlige Eenhed mellem det, der siges, og dets Udtryk i Modersmaalet, for om muligt at forvandle den fra en uvilkaarlig til en bevidst Eenhed. Det er trælsomt og kjedeligt at analysere danske Sætninger, fordi Driften til at indhente grammatiske Oplysninger ikke let vaagner ved en Betragtning af

Modersmaalet, hvor Alt synes at følge af sig selv, og fordi Frugten af at have tilegnet sig dem heller ikke kommer Modersmaalet kjendelig til Gode, för der paa et höiere Trin stilles Opgaver til Sprogbehandlingen, hvorom der endnu ikke bör være Tale. Tilmed har det danske Sprog ikke engang Former til at udpræge de vigtigste Sætningsforhold paa en udvortes anskuelig Maade, svarende til den Alders naturlige Krav. Derimod er det förste fremmede Sprog, der læres, nemlig det Tydske, ligesom skabt til Analyseringssprog for vore Skoler: saa fremmed i sit Præg, at det vækker Opmærksomhed for Grammatiken og kræver Hjælp af den, saa grammatisk udformet, at det fremstiller de sproglige Grundforhold i al Haandgribelighed, saa nær beslægtet med det Danske og dog saa stadigt afvigende, at Modersmaalet paa eengang gjør dette fremmede Sprog let forstaaeligt og selv kan opklares ved dets analytiske Behandling, uden tidlig at miste sin Uskyldighed ved umiddelbare Berørelser. Det gjælder kun om, at det Fremmede ved Sproget er saa vidt overstaaet, at dets Ord og Sætninger nogenlunde let fremkalde de tilsvarende Tanker og altsaa de tilsvarende danske Ord og Sætninger. Men dette kan skee snart nok, da man ved Tydsk som ved andre levende Sprog opsætter eller bör opsætte Grammatikunderviisningen, indtil der ved Læsning og Oversættelse, yed heel eller halv Udenadslæren og lignende ugrammatisk, men frugtbar Omgang med Sproget er vundet Löb i dets Udtryksmidler. Og Hensigten med, som förste Begyndelse at indöve Grundtrækkene af almindelig Grammatik, hvad enten man dertil benytter Modersmaalet eller et fremmed Sprog, er dog kun at give en Indledning til den anvendte Grammatik, den tydske, franske, latinske, forat ikke dens Regler og Paradigmer fra först af skulle læres som meningsløse

Ramser og Sprogets Former og Vendinger i lang Tid staae som gaadefulde Tilfældigheder. Idetmindste indseer jeg ikke nogen anden forsvarlig Hensigt dermed. Men er dette Hensigten, vil det endvidere være klart, at man ikke maa gjøre formeget af Sagen, ikke lade den første Indledning til Grammatik svulme op til en heel Videnskab. Atter her har Urimeligheden naact sit Höieste i den tydske, navnlig den beckerske Skolelitteratur med dens methodiske Hjælpemidler, Haandböger og Exempelsamlinger, tildeels oplyste ved egne Commentarer. Modersmaalet „lægges til Grund for den hele Sprogunderviisning“ og bliver til den Ende udplukket i löse Ord og Sætninger, der samles efter Systemet, under de vedkommende Definitioner, i broget Mangfoldighed (Frøerne qvække; er Morderen henrettet? Blæk er sort); at ikke Alt löber rundt for den unge Læser, beroer paa, hvor godt han kan lære at see bort fra Meningen i denne Tale. Ved at gaae ud fra Modersmaalet kommer da tillige en saadan Indledningsgrammatik til at yde Veiledning i at declinere og conjugere det Sprog, man selv taler, saa at en enfoldig Sjæl vel kan have Grund til at udbryde som Bonden hos Aristophanes, da Philosopherne vilde lære ham græsk Grammatik, *ἀτὰρ τί ταῦθ' ἃ πάντες ἴσμεν μανθάνω*; (men hvorfor skal jeg lære det, vi Alle veed!). Dog har man för drevet endnu mere paa Grammatik for Indfödde, tydske Grammatik for Tydske, dansk eller norsk Grammatik for Danske og Norske, et Fag, der altid kun giver et fattigt Udbytte i Smaaclasserne, og hvad det senere Trin angaaer hidtil ikke har viist Tilböielighed til at udhæve det Stof af sproghistoriske Oplysninger og etymologiske Sammenstillinger, som kan gjøre Faget frugtbart og tiltrækkende for den indfödde Ungdom. I Smaaclasserne, hvorom her nærmest er Tale,

trives derimod den almindelige Grammatik, i fuld Overeensstemmelse med den Retning i Skolevæsenet, som lige fra først af lægger mere Vind paa en bevidst Opfattelse end paa et inderligt Samliv med Gjenstanden. Indprentningen af de grammatiske Grundbegreber med dertil hørende Begrebsbestemmelser, Övelserne i at paavise og anbringe de forskjellige Sætningsled, Ordclasser eller Böiningsformer, det er dette, der voxer op og truer Underviisningen i Modersmaalet paa det lavere Trin. Og det er med Hensyn hertil at der er tre Önsker at gjöre: först, at ikke Modersmaalet, men et nærliggende fremmed Sprog bliver den umiddelbare Gjenstand for almeengrammatiske Övelser og Udviklinger; dernæst, at disse Udviklinger og Övelser, om end med Modersmaalet som Gjenstand, henlægges under den förste egentlige Sproglærer og ikke under Læreren i Dansk, der som Lærer i Fremstillingskunsten skal vælges efter andre Hensyn og veilede til en anden Betragtning af Ordet; endelig, at man overhovedet ikke gör formeget ud af den sprogvidenskabelige Defineren og Katechiseren, paa Skolens lavere Trin. Et Vink om, at disse Önsker nærme sig til Opfyldelse, ligger i Skolelovens Afvigelse fra den provisoriske Underviisningsplan. I Planens § 4, 1 hed det udtrykkelig, at Underviisningen i Dansk „har til Formaal, dels igjennem dette Sprog at bibringe Disciplene de almindelige grammatikalske Begreber, dels“ osv. — og om Tydsk hed det, noget uklart: „Underviisningen gives i dette Sprog ved Siden af Dansk, indtil Udgangen af sjette (nästöverste) Classe.“ Den nye Lov (Bekjendtgjörelsen af 13de Mai 1850 § 4, 1) nævner blandt den danske Underviisnings Formaal slet ikke det almeen grammatiske, endsige först i Rækken, men bemærker senere: „I den hele Sprogunderviisning maa Moders-

maalet benyttes til at gjøre de almindelige grammatikalske Begreber tydelige og disse maae anvendes derpaa,“ og under Tydsk hedder det: „Da Tydsk er det förste fremmede Sprog, Disciplene lære, skal Anledningen benyttes til, saavidt deres Alder og Modenhed tillade, efterhaanden at fremkalde og udvikle de grammatikalske Forestillinger paa en Maade, der ogsaa kan komme til Nytte ved de siden indträdende Sprog.“

Fra disse Betragtninger over Underviisningen i Modersmaalet, dens særegne Øiemed, dens Forhold til den övrige Fag- og Sprogunderviisning, skal jeg i et fölgende Program gaae over til mit Hovedemne, en Beretning om Fremgangsmaaden med dette Fag i de tvende Afslutningsclasser for Skolens studerende og Real-Afdeling, i hvilke jeg selv underviser deri. Efter en kort Udsigt over Stof og Behandling i de tidligere Classer vil der först blive Tale om överste studerende Classe, hvor man, ifölge Disciplenes Alder og Udvikling, har meest at gaae ud fra og kan stille Maalet derefter; for denne Classe navnlig om Övelserne i mundtlig Fremstilling, om de skriftlige Udarbeidelser og om Læsningen af Mönstre i de vigtigste Arter af prosaisk Fremstillingskonst. For överste Realclasser ligeledes om de skriftlige Övelser, som Gjengivelse af forelæste Digte eller Udarbeidelse over friere Opgaver, og desuden om den litterærhistoriske Underviisning, hvortil der ikke benyttes nogen Haandbog, men et Udvalg af Digte, der læres udenad og tjene som Tilknytning for hvad der oplæses af samme Forfatter eller meddeles om hans Levnet, Retning, Tidsalder og mærkelige Samtidige.

Ligesom de Grundsætninger og Anskuelser, der ere fremsatte i det Foregaaende, tildeels have udviklet sig under den daglige Omgang med Fagets Enkeltheder, høre de til en Synsmaade, som stadig har ledet mig under Udövelsen; derfor har jeg sat dem som Indledning til Beretningen om den praktiske Udförelse paa et bestemt Trin af Underviisningen. Imidlertid have de efter deres Indhold et langt almindeligere Præg, end en saadan Beretning om den Fremgangsmaade, der er fulgt, de Opgaver og Hjælpemidler, der ere benyttede, de Iagttagelser, der har været Leilighed til at anstille, og det er mig af flere Grunde ikke ukjært at kunne lade de indledende Betragtninger udgaae for sig.

Skoleefterretninger.

JUNI 1852.

Fra Skoleaarets Begyndelse blev Planen for de udvidede Skoler iværksat, idet der blev dannet en egen Classe, Overgangsclassen, for dem, der ved Aarets Udgang skulle underkaste sig 1ste Deel af Afgangsprøven; fra denne Classe skeer Oprykning til en toaarig Afgangsclasse. Paa Grund af Discipeltallet blev II studer. B deelt i to særskilte og sideordnede Classer, III studer. B halv deelt.

Den ifjor begyndte Formindskelse af Timetallet blev videre gennemført, saaledes at Underviisningstiden for 4de Realclasser (ligesom for 6te og 5te) hver Dag og for de høiere Classer enkelte Dage blev 5 Timer istedenfor 6. Adskillige mindre Forandringer ved Fagfordelingen vare enten en Følge heraf eller bleve iværksatte ved denne Leilighed. I 3die Realclasser blev Latin afløst af Engelsk, som sælleds Fag ogsaa for dem, der ere bestemte til Studering; i III studer. B, hvor Latin herefter indtræder som nyt Fag, fortsættes Underviisningen i Engelsk, forat saaledes Enhver kan have overstaaet Sprogets Begyndelsesgrunde. For dem, der ønske videre Veiledning, vil der leilighedsviis og uden Betaling gives Adgang dertil i Timer udenfor den

sædvanlige Skoletid; iaar er der, med nogen Afbrydelse paa Grund af Lærerens Sygdom, givet et Par Maaneders Underviisning, beregnet paa de Disciple, der ikke havde læst Engelsk i deres Classer, navnlig Disciplene af de studerende Mellemclasser. For 2den R og III studer. B blev ansat en Sangtime samtidig med en Skrivetime, saaledes at de, der ikke deeltage i Sang, kunne beskæftiges med Skrivning; Sangen er her tostemmig og slutter sig til de foregaaende Övelser i eenstemmig Sang i Smaaclasserne (en halv Time ad Gangen) og til Underviisningen i Sanglære i 4de og 3die Realclasser.— Om Udenomslæsning i Tydsk og Engelsk efter frit Valg, navnlig i første Realclasser, var der Tale i forrige Program. Ligesom de Ældre og de Yngre i denne forresten toaarige Classe ere skilte i to af Mathematiktimerne, have de Ældre faaet en Time i Regning tillagt. Overgangssclassen fik ligeledes Tillæg i de fire Fag, som her skulle afsluttes.

Da det fandtes passende at lempe Skolebetalingen i de lavere Classer og for flere Brödre, der samtidig besøge Skolen, blev den fastsat saaledes: for een Discipel betales i Forberedelsesclassen 3 R^{de} 2 $\mathcal{L}$, i 6te, 5te og 4de Realclasser 4 R^{de} 3 $\mathcal{L}$, i 3die Realclasser og de höiere Classer 5 R^{de} 2 $\mathcal{L}$; i de Classer, hvor der for een betales 5 R^{de} 2 $\mathcal{L}$, betales for to Brödre 9 R^{de} 2 $\mathcal{L}$, for tre 12 R^{de} 2 $\mathcal{L}$; er nogen af dem i Underclasser, tages yderligere Hensyn hertil.

Skolens naturhistoriske Samling er foröget ved adskillige Indkjøb; en Fortegnelse over dens nuværende Forsyning meddeles nedenfor S. 33 ff.

I Forbindelse med den forestaaende Aarspröve vil der iaar blive holdt 1ste Deel af Afgangspröven for dem, der forberedes til Universitetet, og tillige Modenhedspröve for dem, der udgaae fra Skolens Realafdeling.

Denne sidste Prøve blev, paa Grund af særegne Omstændigheder, afholdt særskilt for en enkelt af 1ste Realclasses Disciple (s. nedenfor) i Slutningen af Mai. Idet jeg her optrykker de ifjor meddeelte Bestemmelser om Prøvens Omfang, der tillige kunne gjælde som Forslag om Fordringerne ved en offentlig hjemlet Afgangsprøve for Realskoler (jfr. Program for 1845 „Om Realskolens Væsen“ S. 9), er jeg strax istand til nærmere at oplyse dette ved at anføre de Spørgsmaal; som her i Skolen ere opgivne ved den skriftlige Deel af Prøven.

Fordringer ved Modenhedsprøven for Skolens Realafdeling.

1. Dansk, skriftlig: a. Afhandling over et opgivet Emne, som ligger indenfor den Forestillingskreds, Skolen og Livet kan have klaret; b. Gjengivelse af en Fortælling eller et Digt, som er forelæst. Ved Bedømmelsen tages Hensyn saavel til Indhold og Fremstilling som til sprogrigtigt Udtryk, Retskrivning og skjønsom Brug af Skilletegn.
  2. Tydsk
  3. Engelsk
  4. Fransk
- } mundtlig: Oplæsning, Oversættelse og Tydning, dels i de Læsestykker, som ere gennemgaaede paa Skolen, hvoraf i hvert Sprog opgives omtrent 150 Sider, dels i en Bog af almindeligt Indhold, som ikke er læst; ved Tydningen prøves Kjendskab til Formlæren og det vigtigste af Ordfoiningslæren; skriftlig: i Tydsk og Engelsk en Stil; i Fransk en Dictat, som først bliver oplæst og oversat i Sammenhæng.
5. Historie, mundtlig: Kundskab om Verdenshistoriens Gang og de deri fremtrædende Begivenheder og Tilstande; udførligere Kundskab i Fædrelandshistorie.

6. Geographi, mundtlig: Kundskab om Verdensdelenes og de enkelte Landes physiske og politiske Forhold.

7. Mathematik, mundtlig: Plangeometri; i Arithmetik: de fire Regningsarter i hele og brudne Tal (Decimalbrök), Læren om Primittal, Potentser og Rodstørrelser, Proportionslæren og dens Anvendelse paa Regula de tri, Ligninger af 1ste Grad; skriftlig: Anvendelse af det Ovenanførte i flere forskjellige Opgaver.

8. Regning, skriftlig: de fire Regningsarter og Regula de tri i hele og brudne Tal, Handelsregning i dens vigtigste Anvendelser.

9. Naturlære, mundtlig: Grundtrækkene af Naturlæren, især dens mechaniske Deel.

10. Tegning: geometrisk Tegning; Frihaandstegning efter fritstaaende Gjenstande.

11. Skrivning: dansk og latinsk Pröveskrift. Ved Bedømmelsen tages de indgivne skriftlige Arbejder i Betragtning, med Hensyn til Haandskrift og ordentlig Behandling.

Ved den i Mai afholdte Pröve blev der til skriftlig Besvarelse givet følgende Spørgsmaal:

Dansk. 1. Afhandling: Hvorledes iværksætter man Seilads i Luften og paa Vandet, og hvilke ere Fordelene ved ethvert af disse Befordringsmidler?

2. Gjengivelse: Pyramus og Thisbe, efter Ovids Fortælling, oversat i Originalens Versemaal af Öhlenschläger (forud to Gange forelæst).

Tydsksk Stil: „I tidligere Aar, da jeg endnu opholdt mig i Jena, fortæller Steffens, havde jeg efter et eensidigt Lune, som beherskede mig, med Forsæt undgaaet Jean Paul, som dengang opholdt sig i Weimar; nu besluttede jeg at opsøge ham. Da han saae en preussisk

Officier træde ind, syntes han at blive noget overrasket; men da jeg nævnede ham mit Navn, modtog han mig paa sin entusiastiske Maade. Jeg forblev nogle Timer i hans Huns, og disse vare neppe henrundne, förend vi vare saa fortrolige, som om vi havde levet i flere Aar med hinanden. Han traadte mig ganske saaledes imöde, som jeg havde tænkt mig ham. Kun hans Figur overraskede mig. Man skulde snarere have ventet sig et magert, blegt Menneske, end en corpulent Herre, der saae aldeles ud som en Brygger eller Bager. Han er som en fuldkommen eiendommelig Natur trods sine Særegenheder udödelig i den tydske Litteratur; men han var mindst elskværdig, naar han indlod sig i en philosophisk Strid. Hans hele Philosophi bestod i en Række af fixe Ideer, som han forsvarede med stor Haarnakkethed.“ (Uden Ordbog; det udhævede Ord var opgivet.)

Engelsk Stiil: „I Aaret 1428 beleirede Jarlen af Salisbury, med en mächtig Armee, Orleans, som endnu holdt med Charles. Ved det andet Angreb blev et lille Taarn, som forsvarede Broen, taget. Överst oppe i dette Taarn var et lille Gittervindue, hvorfra man kunde see ud over Byen; og medens Jarlen af Salisbury betragtede Byen fra det, blev han bemærket af Fjendens Overkannoneer, som strax rettede en Kanon mod Vinduet, som knuste Jernstængerne i det og saared Jarlen saa fortvivlet, at han döde nogle faa Dage efter. Beleiringen fortsattes under Jarlen af Suffolks og Lord Thalbots Ledelse, hvilke aldeles sloge den Hær, som man havde sendt Byen til Undsætning, og Charles ansaae det nu for umuligt at frelse den, da en af de besynderligste Omstændigheder indtraf, som nogensinde er bleven fortalt i Historien, og som ikke blot befriede Orleans fra de Engelske, men og bidrog til at beröve dem deres tidligere Erobringer.“ — (Uden Ordbog; de udhævede Ord vare opgivne.)

Fransk Dictat (efter Masillon), af Længde som Stilene. (Forud oplæst og oversat i Sammenhæng.)

Geometri: 1. Givne ere Retlinierne a og b ; construer den Rhombus, hvor a og b ere Diagonalerne, og tegn en ligesaa stor Qvadrat!

2. Der skal vises, hvor stor Part $\triangle ABC$ er af $\triangle ADE$, naar BC er parallel med DE , og $AB = \frac{1}{2} BD$.

Arithmetik: 1. Opløse den Ligning: $\frac{1}{x} - \frac{3}{x+5} = \frac{11}{2x}$ og ved Prøve godtgjøre Rigtigheden af den fundne Værdi for x.

2. Reducere den Brök: $\frac{(\sqrt{50} - \sqrt{32})^2}{\sqrt{27} - \sqrt{12}}$; den omtrentlige Værdi angives med 3 Decimaler.

3. Bevise, at $\sqrt[4]{\frac{a}{b}}$ er større end $\sqrt[3]{\frac{a}{b}}$, naar $a < b$.

Regning: fire Opgaver, nemlig i Kjedesætning, Calculation, Procent- og Selskabsregning, f. Ex.

Hvormeget koster en Jernbane af en dansk Miils Længde, naar 1 engelsk Miil koster 5456 £; 1 engl. Miil = 5280 engl. Fod, 69 engl. Fod = 67 danske Fod, 1 dansk Miil = 24000 danske Fod, 1 £ = 8 *sk* 4 *sk* 3^{13/17} β?

A kjøber 3 Sække Ingefer, som veie Brutto 384 *℔*, Thara 12 *℔*, og betaler for 1 Centner Netto 27 *sk* 8 β; i Omkostninger medgaae 4 *sk* 1 *sk* 8 β. 4 Maaneder efter sælger han det til 1 *sk* 14 β pr. *℔*; hvormeget har han vundet % p. A. ?

Underviisningens almindelige Gang og de forskjellige Classers Standpunkt kan sees af nedenstaaende Udsigt over hvad der er læst i det forløbne Skoleaar.

Forberedelsesclassen.

Börnene optages helst i Sexaarsalderen, og der forlanges aldeles ingen Forkundskaber, saa at Mange ved Optagelsen ikke engang kjende Bogstaver. Her undervises (4 Timer daglig) i Læsning og Skrivning (Hr. W. Lund), Regning (Hr. Schow), Sang (Hr. Bull) og Legemsøvelser (Hr. Scheer). Underviisningen gaaer nærmest ud paa at forberede Börnene til Optagelse i den egentlige Skole. Den maa altsaa bringe

dem til at læse reent og flydende og skrive læselig Sammen- skrift, og forresten, især ved Samtaler, søge at vække deres Sands og Tænksomhed og udvide deres Forestillingskreds i Retning af Skolens Lærefag.

Sjette Realclasse

optager som egne Læregjenstande Bibelhistorie og Jordbe- skrivelse. Da det i Begyndelsen falder Disciplene uvant at lære Lectier, gaaer man i de første Maaneder temmelig langsomt frem; det Meste gennemgaaes først ved mundtlig Underviisning. I Dansk foruden Indenadslæsning (jevnlige i Chor) tillige Gjenfortælling af Sagnhistorie og Övelse i at afskrive efter Bog eller nedskrive udenadlærte Vers. Tegning.

I det forløbne Skoleaar er gennemgaaet: Dansk. I Indenads- læsning (tildeels Choralæsning) det Meste af Hjorts Börneven; For- standsövelser; Gjenfortælling af Sagnhistorien; forelæst Robinson; nedskrevet udenad lærte Vers paa Tavle. Bibelhistorie. Balslev: det gamle Testament. Geographi. G. A. Müller: hele Europa. Regning. 1ste Hold de 4 Regningsarter i ubenævnte Tal; 2det Hold indtil Multiplication; Hovedregnings- Övelser. Sang. I For- ening med Forberedelses-Classen lært Ord og Melodi til 24 Fædrelands- og Börnesange. Tegning efter Helstedes Tegnebøger.

Femte Realclasse.

optager Naturhistorie og tillige Tydsk, med Oplæsning, Over- sættelse og Afskrivning.

I det forløbne Skoleaar er gennemgaaet: Dansk. Indenads- læsning i Hjorts Börneven; Gjenfortælling af Müllers Danmarks Hi- storie; Vers, nedskrevne efter Hukommelsen 3 Gange ugentlig, Dictat 1 Gang ugentlig. Tydsk. Hallager: S. 34—64 oplæst (jevnlige i Chor), oversat; det Meste deraf afskrevet efter Bogen; lært Kjön og Flærtalsformer for de heri forekommende Navneord. Bibelhistorie.

Balslev: det nye Testament; Endeel tilføiet ved mundtlig Fortælling; Nogle Festpsalmer. Geographi. Müller: Asien, Africa og America. Naturhistorie. Krarup-Hansen: „de mærkværdigste Pattedyr.“ Regning. De fire Regningsarter i ubenævnte Tal; Addition og Subtraction i benævnte Tal; Hovedregning hver Uge. Sang. Lært 23 Sange. Tegning efter Helsteds Tegnebøger.

Fjerde Realclasse.

Her begynder Underviisningen i Fransk, hvorved der lægges meest Vind paa Udtale og Glosekundskab. Da Sprogbe- grebet begynder at vaagne, forberedes den analytiske Sprog- underviisning, navnlig af Læreren i Tydsk. Religionsunder- viisningen optager Balles Lærebog. Geographi læses efter en større Haandbog; i Dansk fortælles og gjenfortælles en Deel af Gammelhistorien. I Regning gaaer man over til Brøk.

I det forløbne Skoleaar er gennemgaaet: Dansk. Borgens og Rungs danske Læsebog gjennemlæst indenad 2 Gange; forelæst „For- tællinger om Kjöbenhavn“ og „en ung Soldats Erindringer;“ Gjen- fortælling af Gammelhistorien; Vers; Stiiløvelser og Dictat. Tydsk. Hallager: S. 116—164; Vers 173—187; Artiklerne, Adjectivernes Declination og Hjælpeverberne mundtlig gennemgaaede; Dictat hver Uge. Fransk. Manuel: S. 6—32, (Chorlæsning); mod Slutningen af Aaret mundtlig den bestemte Artikel og Tallene. Religion. De 3 første Capitler af Balles Lærebog; repeteret Balslevs Bibelhisto- rie. Geographi. Munthe: fra Danmark til England. Natur- historie. Krøyer: Dyreriget til Pattedyrene. Regning. De 4 Regningsarter i benævnte Tal; Addition og Subtraction i Brøk; Hovedregning hver Uge. Sang. I Bulls kortfattede Musiklære lært Sangene 1—13; indøvet Nodelæsning. Tegning efter Helsteds Tegnebøger.

Tredie Realclasse.

Dette er den sidste af Skolens fælleds Underclasser. Til Bedste for Underviisningen i alle Sprog lægges især i denne

Classe Vind paa at forklare og indprente de almindelige Sprogbegreber; hertil benyttes først og fornemmelig det tydske Sprog, som har 5 Timer om Ugen, og der virkes navnlig ved Tydning og Stilløvelse. Som nyt Fag indtræder Engelsk. Efterat den historiske Underviisning er forberedt i de forrige Classer ved mundtlig Fortælling, læses her Historie efter Bog. Sanglæren, som indtraadte i 4de Realclasse, bliver her afsluttet.

I det forløbne Skoleaar er gennemgaaet: Dansk. Funchs Læsebog S. 20—149; forelæst Aladdin og „Fiskeren og hans Datter“; mundtligt Foredrag af Smaaaførelser; Krossings Schema, i Henhold til Grammatikunderviisningen i Tydsk; Vers; Stile. Tydsk. Rungs Læsebog S. 1—62; Forklaringer om Sætning og Ordclasser; Schema til den tydske Grammatiks Formlære; indøvet Jürs og Rungs Mater. S. 25—34 og 68—71; mange Stile og Omstile. Fransk Manuel S. 33—90; Hjelpeverbernes Conjugation. Engelsk. Maribo: S. 36—73; Dictater. Religion. Balles Lærebog Cap. 4—5; Balslevs Bibelhistorie: det nye Testam., tilligemed Fortælling og Oplæsning af Skriften; Katechismus; nogle Festpsalmer. Historie, med Læreren i Dansk: Kofods vigt. Beg.: forfra til Roms Borgerkrige. Geographi. Munthe: fra Danmark til England. Naturhistorie. Krøyer: Dyreriget til Mennesket. Regning. De 4 Regningsarter i hele og brudne Tal, Regula de tri i hele Tal; Hovedregning hver Uge. Sanglære efter Bull's kortf. Musikkære lært Sangene 1—36 og den egentlige Sanglære. Tegning. Efter Fortegninger og fritstaaende Legemer, samt geometrisk Tegning.

Anden Realclasse.

Foruden de forskjellige Lærefag og Færdigheder, som i de lavere Classer lidt efter lidt ere inddragne i Underviisningen, optages her Arithmetik og Geometri; Naturhistorie afløses af Naturlære. I denne og næste Classe holdes jevnlig Prøve

i dansk Retskrivning, Regning og Skjönskrift, med forhöiet Indflydelse ved den maanedlige Sammentælling.

I det forløbne Aar er gennemgaaet: Dansk. Oplæsning af Barfods „Fædrelandshistoriske Digte“; i Forbindelse hermed et Omrids af den nordiske Gudelære; Digte af samme Bog lærtes udenad; de vigtigste Retskrivningsregler og Regler for Skilletegnene ved Gjennemgang af Stil eller Dictat; svensk Læsning efter Barfods Læsebog og Sturzenbeckers Album. Tydsk. Hjort: S. 21—87; Gram.: de uregelmæssige Verber; Jürs og Rungs Mater.: S. 114—118; Stile og Omstile; nogle Stile lærtes udenad. Fransk: Bjerrings Læsestykker S. 1—56; Gram.: Hjælpeverberne, Artiklen, Feminin- og Plural-Dannelsen og Comparationen. Nogle Vers udenad. Stile og Omstile. Engelsk. Fistaine: S. 51—107 med Forbigaaelse af Versene; Grammatik, Stil og Dictat. Religion. Balles Lærebog Cap. 1—3; hele Balslevs Bibelhistorie; „Lidelseshistorien“ udförlig; mundtlig nogle Legender og Afsnit af Kirkehistorien; gennemgaaet Festperioderne og Söndagstexterne; Oplæsning af d. N. T. Historie. Kofods Udtog: fra Gregor den Syvende til den franske Revolution. Geogr. Munthe: fra Danmark til Grækenland medr. Naturlære: Panum: den mechaniske Deel indtil Lydlæren. Geometri. Iste Cap. efter Lærerens Dictat. Arithmetik. De 4 Regningsarter, Brök, Decimalbrök, Bogstavregning og Ligninger af Iste Grad (tildeels efter mundtlig Gjennemgang indövet paa Tavlen). Regning: Dobbeltbrök, Reguladetribrök, omvendt sammensat Reguladetri og den simple Rente. Sang tostemmig. Tegning. Efter Fortegninger og fritstaaende Legemer, samt geometrisk Tegning.

Förste Realclasse

er efter Skolens Plan en Toaars-Classe, som afsluttes ved en skriftlig og mundtlig Modenhedspröve: Fordringerne ved denne ere angivne og nærmere oplyste ovenfor S. 20 ff. Uden at noget nyt Fag optages, bliver Underviisningen i de forskjellige Læregjenstande fortsat og udvidet. I Tydsk læses, foruden Skolelectierne, Endeel udenom efter frit Valg og paa egen

Haand; i Dansk læres udenad et Udvalg af Digte, som Grundlag for Meddelelser om den Danske Litteratur, hvert Aar et nyt Afsnit; Fædrelandshistorie læses efter en udførlig Haandbog. I Mathematik og Regning har Classens ældste og yngste Hold tildeels adskilt Underviisning.

I Aarets Løb er læst: Dansk. Gjennemgaaet og lært udenad et Udvalg af Baggens og Öhlenschlägers Digte; Oplæsning af deres Værker og mundtlig Meddelelse om deres Levnet og Tidsforhold; Gjengivelse af forelæste Digte, Afhandling og Dictat. Tydsk. Götz von Berlichingen, de 3 første Acter, og udvalgte Stykker af Hjorts Læsebog; Gram.: Kjøn, Declination og af Syntaxen om Verbernes og Adjectivernes Styrelse; fra Dansk oversat Allen, S. 95—106; Stile og Omstile; desuden selvvalgt Læsning fra 300 til 2000 Sider. Fransk. Merimée Colomba: S. 312—401; Grammatiken; Stile, Omstile og Dictater. Engelsk. Fistaives Fortæll. S. 108—150; 227—248; hele Grammatiken; Stile og Dictater. Religion. Balles Lærebog Cap. 1, 2, 3 og 7; Balsleys Bibelhistorie, udvidet ved Fortælling; den christelige Kirkes første Aarhundreder og Danmarks Kirkehistorie dicteret og lært; Festperioder og Søndagstexter gennemgaaede. Historie Hele Classen: Kofods vigt. Begiv. forfra til Souveraiuitetens Indførelse i Danmark; de Ældre tillige: forfra til Revolutionen og Allens Fædrelandshistorie. Geographi. De Yngre: Munthe: Asien, Africa, America og Australien; de Ældre: hele Munthes Geographi. Naturlære. Panum: den mechaniske Deel. Geometri. De Ældre: hele Plangeometrien; de Yngre: de 5 første Capitler deraf; geometriske Afhandlinger. Arithmetik. De 4 Regningsarter, Brök, Printal, Potentser og Roduddragning, Ligninger af 1ste Grad; de Ældre tillige om Proportioner. Regning. Kjederegning, Rente, Procent og Rabat; de Ældre tillige Varecalculation og Selskabsregning. Tegning efter Fortegninger og fritstaaende Legemer, samt geometrisk Tegning.

Skolens studerende Afdeling begynder med

Tredie studerende Classe B,

der modtager Disciple fra tredie Realclassen. I III. B læres

Begyndelsesgrundene af Latin, ved Læsebog, Formlære, Gloser og Stiløvelser. Endnu i denne Classe vedbliver Underviisningen i Engelsk. Gammelhistorie læses efter en større Haandbog.

(Afdelingerne α og β ere sideordnede og tildeels forenede.) I det forløbne Skoleaar er gennemgaaet: Dansk. Oplæsning; Digte og Fortællinger mundtlig foredragne; skriftlig Gjenfortælling og Dictat. Latin. Borrens Læsebog S. 76—91, udenad S. 1—45; Madvigs Formlære; Stiløvelser. Tydsk. Rung: S. 142—208; Gram.: Verberne og Partiklerne, Skema til den tydske Grammatiks Formlære S. 1—25; Stiløvelser. Fransk. V. Bjerrings Samling; Abrahams: Formlæren; Stiløvelser. Engelsk (som dette Aars Disciple ikke havde læst för). Mariboos stories S. 1—36, læst og lært udenad; nogle Afsnit af Grammatiken; Stiløvelse og Dictat. Religion. Balles Lærebog de 2 første Capitler; Herslebs større Bibelhistorie, det gamle Testament; Katechismus og Psalmer. Historie. Bohrs Gammelhistorie heelt ud. Geographi. Munthe: Danmark til Storbritanien, medr. Regning. Brökregning. Tegning efter Fortegninger og frit staaende Gjenstande.

Tredie studerende Classe A

gaaer i samme Retning som den forrige Classe. I Latin læses en let Forfatter; Læreren i Dansk gennemgaaer Nordens Gudelære; i Historie læses Middelalderen; i Naturhistorie indtræder en udförlig Haandbog.

I det forløbne Skoleaar er gennemgaaet: Dansk. Den nordiske Gudelære; Oplæsning og Forelæsning af derhen hørende Digtninger; Vers; Foredrag; Stile og Dictater. Latin. Cornelius Nepos: fra Conon til Agesilaus; Madvigs Sproglære: hele Formlæren; Stile. Tydsk. Rung: S. 169 til Enden, samt den poetiske Deel i den ældre Udgave; Hjorts Gram: Formlæren; Stile og Omstile. Fransk. Borring: forfra til S. 74; Abrahams Formlære. Religion. Balles Lærebog Cap. 3, 4 og 5; Herslebs store Bibelhistorie: det nye Testament; Bjergprædiken og Parablerne lærte efter Evangelierne. Hi-

storie. Bohrs Gammelhistorie (ellers Middelalderen). Geographi. Munthe: Asien, Africa, America og Australien samt de 3 nordiske Riger. Naturhistorie. Prosch: fra fiskelignende Pattedyr til Leddedyr. Arithmetik. De 4 Regningsarter og Brök (efter Dictat), Decimalbrök, Bogstavregning, undtagen Division.

Anden studerende Classe B.

Her indtræder Græsk, med Læsebog og Schema til Formlæren. Foruden at Underviisningen i Arithmetik bliver udvidet, kommer Geometri til som nyt Fag. I Dansk indledes Kundskab til Fædrelandets Litteratur. I Religion læres udenad Jesu Taler og et Par af Brevene.

(Afdelingerne α og β ere fuldkommen adskilte, men sideordnede.) I Aarets Løb er gjennemgaaet: Dansk. Nordens Gudelære (efter den yngre Edda), forelæst herhen hørende Stykker af Digterværker og nogle Sagastykker; den danske Litteratur til Kjempeviserne, medr.; lært udenad Stykker af Riimkröniken og endeel Folkesange; Foredrag; Afhandlinger. Latin. α og β , Cicero: de 2 første Taler mod Catilina; α , Cæsar Bell. Gall. første Bog; β , 3die og 4de Bog; Madvigs Grammatik: Formlæren og Orddannelseslæren; Stile. Græsk (som dette Aars Disciple læse paa andet Aar). Bergs Læsebog for andet Aar: α og β , 1ste, 2det og 3die Afsnit; α , 4de Afsnit og 5te til S. 51; β , 5te Afsnit; Grammatik Tregder: α , om Stavelsemaal og Betoning, Hoved- og Tillægsords Böining; β , tillige Udsagnsord. Tydsk, Jürs og Rung: α , S. 286—400; β , S. 159—218, 344—400; Hjorts Grammatik: Formlæren og det vigtigste af Ordföiningslæren, læst og indövet ved Læsebog og Stil. Fransk. Mérimée Colomba S. 261—412; Abrahams Grammatik: Formlæren, og hertil Endeel ved Dictat. Religion. Balles Lærebog Cap. 4 og 5; Herslebs Bibelhistorie: det nye Testament; Pauli Brev til de Galater, Jacobs almindelige Brev, Herrens Taler og Parabler efter Evangg.; Kirkens Festperioder og Söndagstexterne oplyste. Historie. Bohr: Middelalderens Historie. Geographi. Munthe: Frankrig, Schweiz, Österrig, Tydskland, England, Danmark, Norge og Sverrig. Naturhistorie. Prosch: Pattedyr, Fugle, Krybdyr, Fröer

og Fiske. Geometri efter Dictat. Arithmetik efter Dictat: de 4 Regningsarter, Brök, Decimalbrök og Ligninger.

Anden studerende Classe A.

I Latin lægges Vind paa Ordföiningen, og der meddeles Forkundskaber i Gudelære, Metrik og hvad der ellers kan forberede til at læse de gamle Forfattere paa egen Haand. I Dansk gives en Udsigt over Litteraturen. I Religion fortsættes med at lære sammenhængende Stykker af det Nye Testament udenad. I Historie læses den nyere Tid.

I dette Skoleaar er gennemgaaet: Dansk. Litteraturhistorien fra Holberg til Baggesen, udförligere om den norske Skole; Stykker af Forfatterne forelæste eller lærte udenad; Afhandlinger. Latin. Cicero: Talen pro Milone (de 7 förste Capitler udenad) og pro Ligario; Ovid: Metamorphoses 8 Bog (de förste 122 Vers udenad) og 9de Bog til Vers 273; Madvigs Grammatik: Formlæren § 14—158; Ordföiningslæren § 300—384 og Verslæren § 488—495; Stolls Mythologi forfra til § 182. Græsk (som dette Aars Disciple læse paa tredie Aar). Xenophons Hellenika, 1ste Bog; det Halve af Odysseens 9de Bog; Bergs Exempelsamling § 1—31 b. Tregders Formlære; Madvigs Ordföiningslære § 1—68. Tydsk. Göthe: Götz v. Berl.; Jürs og Rung: S. 371—398; fra Dansk oversat Allen S. 27—48; Hjorts Grammatik: § 545—840; Stile. Fransk. Mérimée Colomba S. 1—119; Abrahams Formlære. Religion. Lært af N. T. udvalgte Capitler og Stykker af Rom., 1ste og 2det Cor., Gal., Eph., Hebr. og Jacobs Brev; Hersleb: det nye Testam.; Hørrens Taler og Parabler efter Evangelierne. Historie. Kofod: Frankrig, England, Spanien, Portugal, Tydskland, Italien, Nederlandene og Schweitz. Geographi. Munthe: hele Bogen. Naturhistorie. Dyreriget og Indledning til Planteriget (Bramsen og Dreier). Geometri. Til Cirkelberegningen, medr. Arithmetik. Om Potentser og Rodstörrelser.

Förste studerende Classe,

toaarig. Paa Grund af den forandrede Tid for Examen Artium, maatte iaar Underviisningen beregnes paa, at Repe-

tionen af det ifjor Læste kunde begynde ved Paasketid. I denne Classes Sted indtræder, efter Planen for udvidede Skoler, den eetaarige Overgangsclassen og en toaarig Afgangsclasse. Da saaledes 1ste studerende Classe ophører, skal jeg om den fulgte Læseplan henvise til de forrige Programmer.

Overgangsclassen

er indrettet paa, foruden at fortsætte med de Fag, der skulle være Gjenstand for Underviisningen i den paafølgende toaarige Afgangsclasse, tillige at afslutte de fire Fag, hvori der ved Aarets Udgang holdes 1ste Deel af Afgangsprøven, nemlig: Tydsk (samt tydsk Litteratur), Fransk, Geographi og Naturhistorie.

I Skoleaarets Løb er gennemgaaet: Dansk. Danske Digtere fra Baggesen, de vigtigste norske Digtere siden Adskillelsen fra Danmark, af svenske Digtere Bellmann og Tegnér; forelæst Stykker af de nævnte Forfattere; Afhandlinger. Latin. Virgil: Æneidens 2den Bog, Georgicon 1ste og 4de Bog, Ecloger 1ste, 5te, 7de og 9de; Sallust's Catilina og Cæsars B. G. 5te Bog (cursorisk); Bojesens romerske Antiquiteter; Stolls Mythologi; Madvigs Grammatik; Stile. Græsk. Odysseens 9de, 10de og 11te Bog; Agesilaus: Cap. 1 og 2; Lysias' Taler, de 2 første undtagne; Tregders Formlære, de 12 første Capitler. Tydsk. Hjort: næsten hele den poetiske Deel; Litteraturhistorie, hvortil Prövestykker ere forelæste; Hjorts Grammatik; Stile. Fransk. Hermann und Büchner: forfra til Bignon; Abrahams Sproglære. Religion: Herslebs Bibelhistorie og Kirkehistoriens vigtigste Personer og Begivenheder, i 19 dicterede §§. Historie. Allen: Danmarks Historie; Kofod: den gamle Verdens Historie. Geographi. Munthe: hele Bogen. Naturhistorie. Bramsens og Drejers Naturhistorie, undtagen Planteriget. Geometrien. Arithmetik. Logarithmer, Rödder og Potentser, Reguladetri, Kjæde- og Rentesregning, Ligninger af 1ste og 2den Grad, Differents- og Quotienttrækker.

Skolens naturhistoriske Samling.

Menneske-Cranium.	Brud, Cranium.
D. s., oversauget.	Hund, Skelet.
Bækken af et Menneske.	Blaa Ræv, Cranium.
Venstre Haand, skeleteret.	Kat, Cranium.
Höire Fod, skeleteret.	Sælhund, Cranium.
Barneskelet med indspröitede Pulsaarer.	Sort Rotte, opstillet.
Marekat, Cranium.	Hare, Cranium.
Silkeabe, opstillet.	Daahjort, Takker.
Flagermuus, Skelet.	Raabuk, Tak.
Pindsviin, Skelet.	Gedebuk, Cranium.
Muldvarp, Cranium.	Tamt Sviin, Cranium.
Hermelin, Skind.	Délphïn, Skelet.
Hermelin, Cranium.	Hval-Barder.

(Fuglene ere opstillede, naar intet Andet er bemærket.)

Taarnfalk.	Vendehals.
Duehög.	Peberfugl, Cranium.
Glente.	Urfugl.
Loddenbenet Musvaage.	Brokfugl, Skind.
Natugle, Cranium.	Præstekrave.
Lille Hornugle.	Heire, Cranium.
Tornskade.	Pelekan, Cranium.
Tanagra sp.	Havsule, Cranium.
Viindrossel.	Aalekrage, Skelet.
Pirol.	Albatros, Cranium.
Sidensvands.	Tam Gaas, Cranium.
Fuglekonge.	Skeeand, Cranium.
Græssmutte.	Troldand.
Gul Vipstjert.	Ædderfugl, Skind.
Muskvit.	Skallesluger.

Quæker.	Tordalk, Skind.
Guulspurv.	Söpapegöie, Skind.
Ellekrage.	Forskjellige Fuglefödder.
Flagspætte.	

Europæisk Landskildpadde, Skelet.	Gecko, Spiritus.
Sumpskildpadde, Ryg- og Bugskjoldet.	Drage, Spiritus.
Havskildpadde, Cranium.	Alm. Snog, Spiritus.
Alm. Fiirbeen, Spiritus.	Hugorm, Spiritus.
	— Röd Varietet.

Kildefrö, Skelet.	Salamander, Spiritus.
— Spiritus.	Axolotl, Spiritus.

Pomacanthus quinquecinctus, Spiritus	Torsk, Skelet.
Gjedde, Skelet.	Kuffertfisk, Spiritus.
— udstoppet.	Kjæberne af en Hai.
Flyvefisk, Spiritus.	Rygraden af en Rokke.

En Insektsamling, hvori findes de fleste i Lærebogen nævnte Former.

(Denne og de følgende Classer for største Delen i Spiritus.)

Alm. Krabbe, tørret.	Branchiopus stagnalis.
Bernhardskræbs.	Lepas anatifera.
Flodkræbs, tørret.	Otion aurita.
Squilla chiragra.	Balanus sp., tørret.
Gammarus sp.	Coronula balænaris, tørret.
Caprella septentrionalis.	Argulus foliaceus.
Cyamus ceti.	Lernæa branchialis.
Idothea sp.	Lernæopoda elongata.

Aphrodite aculeata.	Blodigle.
Nereis sp.	Cirrhatulus borealis.
Serpula sp., Rör.	Spolorm.
Sabella sp.	Faareflynder.
Terebella sp.	Bændelorm.

Kjæber af Blæksprutte.	Nautilus pompilius.
Os sepia.	Nautilus sp. (fossil, fra Faxö.)
Loligo vulgaris.	Vættelys.
Spirula sp., Skallen.	

Clio borealis, Spiritus.

Sort Snegl, Spiritus.	Havesnegl, Spiritus.
-----------------------	----------------------

En Samling af de vigtigste Former af Snegle og Muslinger.

Ascidia sp.	Salpa sp. med Fosterkjæde.
-------------	----------------------------

Holothuria pentactes, Spir.	Flere fossile Söpindsviin.
Cidaris sp.	Søstjerne sp. Spiritus.
Echiometra sp.	Slangestjerne sp. tørret.
Echinus sphæra, tørret.	Ophiolephisscolopendrina, tørret.
Echinus sp. i Spiritus.	Ophiotrix sp.

Söanemone sp. i Spiritus.	Ædelkoral.
Söfjæder sp. i Spiritus.	Flere Koralstokke.
Orgelkoral.	

Medusa sp. i Spiritus.

En Samling af indenlandske Træsorter, gennemsaugede.

En Mineralsamling, bestaaende af 596 Stykker, ordnet og med For-
tegnelse.

En Samling af Boruholmske Mineralier.

Af naturhistoriske Skrifter nævnes:

Poep pig, Illustrirte Naturgeschichte des Thierreichs. Fol. 1—4 Lpz.
1847—48.

Milne-Edwards, Cours élémentaire de zoologie. 8vo Paris 1847.

Kaup, das Thierreich. 8vo 1—3 Darmst. 1835.

Melchior, Danmarks og Norges Pattedyr. Kbhvn. 1834.

Kjærbølling, Danmarks Fugle. Fol. Kbhvn. 1851.

Krøyer, Danmarks Fiske. 8vo. 1—2 Kbhvn. 1838—44.

Jussieu, Cours élémentaire de botanique. Paris 1848.

Schnitzlein, Abbildungen der natürlichen Familien des Gewächs-
reiches. 4to 1—8 Bonn 1843—52

Hayne, Darstellung der Arzneypflanzen. 4to 1—4 Berlin u. Leipzig
1829—48.

Statistiske Meddelelser.

Ifjor afgik til Universitetet:

- 1) Michael J. Funch, en Søn af afg. Grosserer Funch her i
Staden. Hovedch. *laudabilis et Publ. Encom. ornatus*.
- 2) A. H. F. Carl Goos, en Søn af Hr. Overlæge Goos, her
i Staden. Hovedch. *laudabilis et Publ. Encom. ornatus*.
- 3) Carl A. Söeborg, en Søn af Hr. Skomagermester
Söeborg her i Staden. Hovedch. *laudabilis*.
- 4) Michael A. Petersen, en Søn af Hr. Incassator
Petersen ved Brandforsikringen. Hovedch. *laudabilis*

- 5) Hans Nicolai Hansen, en Søn af Hr. Bankdirecteur H. P. Hansen her i Staden. Hovedch. *laudabilis*.
- 6) Heinrich N. Valentiner, en Søn af Hr. Godseier Valentiner til Gjeddesdahl. Hovedch. *laudabilis*.
- 7) N. Laurits Hvalsøe, en Søn af Hr. Grosserer Hvalsøe her i Staden. Hovedch. *laudabilis*.
- 8) Axel Th. F. M. Friis, en Søn af afg. Controlleur Friis ved Toldvæsenet. Hovedch. *haud illaud*.
- 9) Christian C. II. Moltke, en Søn af Premierministeren Grev A. W. Moltke til Bregentved. Hovedch. *laudabilis*.
- 10) Edvard G. P. Hansen, Broder til Nr. 5. Hovedch. *laudabilis*.
- 11) Christian J. F. Friis, en Søn af Hr. Pastor Friis til Kjølstrop i Fyen. Hovedch. *haud illaud*.
- 12) A. Hermann V. Larpent, en Søn af Hr. Uhrmager Larpent. Hovedch. *laudabilis*.
- 13) Laurits P. Gnudtzmann, en Søn af afg. Hørkræmmer Gnudtzmann her i Staden. Hovedch. *laudabilis*.
- 14) Ove C. Muus, en Søn af Hr. Godseier Muus til Sörup i Sjælland. Hovedch. *haud illaud*.
- 15) F. Carl L. Scheel, en Søn af Hr. Geheimeraad Kammerherre Scheel. Hovedch. *haud illaud*.
- 16) Viggo A. Salto, en Søn af Hr. Factor Salto her i Staden. Hovedch. *haud illaud*.
- 17) Vilhelm C. G. Asp, en Søn af Hr. Fuldmægtig Asp her i Staden. Hovedch. *haud illaud*.
- 18) C. Julius Christiansen, en Søn af Hr. Grosserer Christiansen her i Staden. Hovedch. *haud illaud*.
- 19) L. Nicolai Th. Herforth, en Søn af Hr. Bogholder Herforth her i Staden. Hovedch. *haud illaud*.

- 20) Theophil E. T. Barfoed, en Søn af afg. Provst Barfoed i Faxøe. Hovedch. *haud illaud.*
- 21) Vilhelm M. Rode, en Søn af Hr. Cancelliraad Rode paa Vallø. Hovedch. *haud illaud.*
- 22) H. G. Carl Harboe, en Søn af Hr. Justitsraad Harboe her i Staden. Hovedch. *haud illaud.*

Efter at have tilbragt over to Aar i 1ste Realclassen og underkastet sig Modenhedsprøven for Skolens Realafdeling udgik Leopold Heine, Søn af Hr. Vexeleer Hartvig her i Staden. Hans Hovedcharacter ved Aarsprøven ifjor var *meget godt* $\times$; Modenhedsprøven (som paa Grund af Bortreise for ham blev afholdt i Mai d. A., men for de Övrige først skal afholdes samtidig med Aarsprøven) bestod han med *Förste Character.*

Følgende ere i dette Skoleaar udgaaede af 1ste Realclassen efter at have underkastet sig en Aarsprøve i Classen:

Theodor Bech, Valdemar Bruun, Julius Christensen, Henrik Poulsen, Andreas Bryndum, Hans Vilhelm Caspersen, Nicolai Fugl.

Uden at have tilbragt et heelt Skoleaar i 1ste Realclassen og altsaa uden at have underkastet sig nogen Aarsprøve der, udgik i Löbet af indeværende Skoleaar: Vilhelm Benedictsen, Christian Gerhardt, Niels Wulff og Harald Blichfeldt.

Skolens Disciple ere i Juni d. A. 276 (ifjor 291), nemlig 146 Studerende og 130 Realdisciple.

De vare fordeelte i følgende 14 (15) Classer:

1ste studerende Classe	med	22	Disciple	
Overgangsclassen	—	21	—	
2den studerende Classe	A	—	19	—
—	—	—	B α	— 17 —
—	—	—	B β	— 16 —
3die	—	—	A	— 21 —
—	—	—	B α	— 16 —
—	—	—	B β	— 14 —
1ste Realclassen		—	16	—
2den	—	—	20	—
3die	—	—	24	—
4de	—	—	25	—
5te	—	—	22	—
6te	—	—	12	—
Forberedelsesclassen		—	11	—

I efterstaaende Liste over Lærefagenes Fordeling er Hovedsummen af Timerne i hvert Fag ikke allevegne lig Summen af de for de enkelte Classer anførte Timer, da den tillige maa beregnes efter den meer eller mindre adskilte Underviisning i de deelte Classer, forat det virkelige Timeantal kan blive angivet.

*) Sideordnede, men fuldstændig adskilte.

***) I visse Timer forenede.

Lærefagenes nuværende Fordeling.

Støderende Classer.	I	Ovg.	II A	II B α	II B β	IIIA	IIIB $\alpha \beta$	Timer ialt.
Latin	10	8	8	8	8	9	6	59
Græsk	5	4	5	4	4	..	..	22
Høbraisk	3	..	..	..	..	..	..	3
Dansk	2	2	2	2	2	3	3	18
Tydske	1	3	2	2	2	2	2	15
Fransk	2	3	2	2	2	2	2	17
Engelsk	..	..	..	..	..	..	3	3
Religion og Bibelhistorie ..	2	2	2	2	2	2	2	15
Historie	3	2	3	2	2	3	3	17
Geographi	2	3	2	2	2	2	2	17
Mathematik og Røgning ...	4	4	4	4	4	3	3	26
Naturhistorie	..	3	2	2	2	3	..	12
Musiklære	..	..	..	..	..	..	1	1
Tegning	..	..	..	..	..	..	1	1
Skrivning	..	..	..	..	..	1	2	5
Gymnastik og Svømning ..	..	..	..	2	2	2	2	8
	34	34	32	32	32	32	32	239

Realclasser.	1 R.	2 R.	3 R.	4 R.	5 R.	6 R.	Forb.	Timer ialt.
Dansk	3	2	3	6	8	8	8	38
Tydske	3	3	5	3	3	..	..	17
Fransk	3	3	3	3	..	..	..	12
Engelsk	3	3	3	..	..	..	..	9
Religion og Bibelskhistorie.	2	2	2	2	2	3	..	13
Historie	2	2	2	..	..	..	..	6
Geographi	2	2	2	2	2	3	..	13
Mathematik og Røgning ...	{ 8 7	7	3	4	4	5	6	34
Naturhistorie	..	..	2	2	2	..	..	6
Naturlære	2	2	..	..	..	..	..	4
Musiklære og Sang ...	..	1	2	1	1	2	2	7
Tegning	2	2	2	2	2	2	..	12
Skrivning	2	2	2	3	4	5	6	19
Gymnastik og Svømning ..	1	2	2	2	2	2	2	11
	{ 33 32	33	33	30	30	30	24	201

Skolens Lærere.

- M. Hammerich, Mag. art. og Cand. theol., Forstander for Skolen siden 12te Decb. 1842, Lærer i Latin i næstøverste Classe 1831 og 33; underviser 1ste studerende Classe i Dansk siden August 1841 og i Latin siden Decb. 1842, 1ste Realclasse i Dansk siden April 1844, iaar tillige Overgangsclassen i Mythologi; har 8 Timer ugentlig.
- Hr. C. Svenningsen, Cand. phil., Inspecteur ved Skolen siden 1ste August 1832, Lærer siden Foraaret 1824, underviser i Mathematik og Regning 1ste studerende Cl., II A, II B α og III B α og β , samt i Latin den sidst nævnte Classe; har 29 Timer ugentlig.
- Hr. N. U. Krossing, Cand. phil., Cantor i Citadellet, Lærer siden 1ste October 1828, underviser 24 Timer ugentlig III B α og β , 4de og 5te Realclasse i Dansk og 3die Realclasse i Dansk og Historie.
- Hr. O. C. Borch, Cand. phil., Lærer siden August 1830, underviser i Fransk gennem alle Classer og har saaledes 30 Timer ugentlig.
- Hr. Leopold H. S. Jørgensen, Cand. phil., Lærer siden Marts 1832, underviser 23 Timer ugentlig 5te Realclasse i Dansk, III B β og 3die Realclasse i Geographi, samt III A, 3die, 4de og 5te Realclasse i Naturhistorie.
- Hr. P. W. Raasch, Handelsbogholder, Lærer siden Novbr. 1834, underviser 18 Timer ugentlig alle Realclasser fra 1ste til 5te i Regning.
- Hr. Fredr. D. Jørgensen, Cand. theol., Lærer siden Mai 1835, underviser 15 Timer ugentlig i Skrivning III A og B og Realclasserne fra 3die til 5te.

- Hr. Hans P. L. Petersen, Cand. theol., Lærer siden August 1840, underviser 28 Timer ugentlig 1ste studerende Classe, Overgangssclassen og II A samt alle Realclasser i Tydsk, III B α og β i Engelsk og 4de Realclasse i Religion og Bibelhistorie.
- Hr. G. P. N. Fistaine, Mag. art., Lærer siden April 1841, underviser 9 Timer ugentlig 1ste, 2den og 3die Realclasse i Engelsk.
- Hr. Vilh. Lund, Cand. phil., Lærer siden August 1841, underviser 29 Timer ugentlig Forberedelsesclassen i Dansk, 1ste, 2den, 6te og Forberedelsesclassen i Skrivning, 4de, 5te og 6te Realclasse i Tegning, 5te og 6te Realclasse i Geographi.
- Hr. C. Berg, Philol. cand., Overlærer ved Metropolitan-skolen, Lærer siden October 1842, underviser 10 Timer ugentlig 1ste studerende Classe og Overgangssclassen i Græsk.
- Hr. Rudolf Möller, Philol. cand., Lærer siden April 1843, underviser 24 Timer ugentlig 1ste studerende Classe og Overgangssclassen i Latin, samt II A og II B α i Græsk.
- Hr. Carl Tolstrup, Cand. theol., Lærer siden Februar 1845, deeltager i Inspectionen siden October 1848, underviser i alle Classer med Undtagelse af 4de Realclasse i Religion, desuden i Overgangssclassen, II A, II B α , II B β og 2 R i Dansk; har 36 Timer ugentlig.
- Hr. I. N. G. Forchhammer, Philol. cand., Lærer fra August 1845, underviser 12 Timer ugentlig II A i Latin og II B β i Græsk.
- Hr. H. E. Søbørg, Stud. theol., Lærer siden August

- 1846, Bibliothekar ved Skolens Bogsamling, underviser 3 Timer ugentlig III A i Dansk.
- Hr. Chr. Bull, Cand. phil., Lærer siden August 1847, underviser 7 Timer ugentlig 4de, 5te, 6te Realclasser og Forberedelsesclassen i Sang, samt 2den og 3die Realclasser og III B α og β i Musikkundervisning.
- Hr. K. H. Schow, Cand. phil., Lærer siden Marts 1848, underviser II B α og β , III A og III B α og β i Tydsk, II B β og III A i Matematik, 1ste og 2den Realclasser i Matematik og Naturlære, samt 6te Realclasser og Forberedelsesclassen i Regning; har 36 Timer ugentlig.
- Hr. Chr. Plesner, Cand. phil., Lærer siden August 1848, underviser, 28 Timer ugentlig, II B α og β , III A, III B α , 1ste og 2den Realclasser i Historie og Geographi, samt III B β i Historie.
- Hr. C. L. Petersen, Elev af Kunstacademiet, Lærer siden Februar 1851, underviser, 8 Timer ugentlig, III B, 1ste, 2den og 3die Realclasser i Tegning.
- Hr. D. Bölling, Stud. med. & chir., Lærer siden Juni 1851, underviser 9 Timer ugentlig Overgangsklassen, II A og II B α og β i Naturhistorie.
- Hr. I. C. L. Dahlenborg, Philol. stud., Lærer siden August 1851, underviser 17 Timer ugentlig III A og II B α i Latin.
- Hr. A. Ingerslev, Cand. theol., Lærer siden September 1851, underviser 1ste studerende Classer i Hebraisk, II B β i Latin, og 1ste studerende Classer, Overgangsklassen og II A i Historie og Geographi; har 26 Timer ugentlig.
- Underviisning i Gymnastik og Svømning, 19 Timer om Ugen, meddeles af Hr. Scheer.
-

Næste Aar bruges følgende Lærebøger.

Forberedelsesclassen.

Hjorts danske Børneven (6te Udg.).

Anm. Paa Grund af sin Størrelse maa Hjorts Børneven helst indbindes i to Bind, nemlig 1ste og 2den Deel for sig, 3die og 4de Deel for sig.

6te Realclasse.

Hjorts d. Børneven (5te eller 6te Udg.) Krossings poetiske Læseb. 1ste Deel. Sammes Opgaver til Övelse i Stiil (2den Udg.) Balslevs Bibelhistorie. Hagens hist. Psalmer. Geographi for smaa Börn (1852.) Et Atlas. Helstedes Tegnebog 1ste Hefte.

Anm. Da Atlas, her og i de övrige Classer, skal medbringes hver Geographitime, maa det, for at være mindre uhandeligt, helst indbindes paa Fals.

5te Realclasse.

Hjorts d. Børneven (5te eller 6te Udg.) Krossings poetiske Læsebog 1ste Deel. Hallagers tyske Læsebog fra 1840. Luthers lille Katechismus. Balslevs Bibelhistorie. Hagens hist. Psalmer. G. A. Müllers Begyndelsesgrunde i Geogr. Et Atlas. Krarup-Hansens Skildringer af Pattedyr. Fr. Jørgensens Forskrifter (til Hjemmeskrivning). Helstedes Tegnebog 3die Hefte.

4de Realclasse.

Borgens og Rungs danske Læseb., 2det Kursus. Krossings poet. Læsebog 1ste Deel. Sammes Opgaver til Övelse i Stiil (2den Udg.). Hallagers tyske Læsebog fra 1840. Borrings Manuel de langue française (4de Udg.). Balslevs Bibelhist. Balles Lærebog. Munthes Geogr. ved Velschow (Udg. 1850). Et Atlas. Proschs's mindre Naturhistorie. C. Bulls kortfattede Musyklære. Helstedes Tegnebog 6te Hefte.

3die Realclasse.

Funchs danske Læsebog. Krossings Schema til dansk Grammatik 5te Udg.). Rungs tyske Læsebog for Begyndere (3die Udg.). Materialier

af Jürs og Rung. Schema til den tyske Grammatiks Formlære (Eibes Forlag). Borrings Manuel de langue française. Abrahams franske Grammatik. Mariboës Stories of Englands history. Sammes engelske Formlære (1844). Balslevs Bibelhist. Balles Lærebog. Det Nye Testament. Kofods Historiens vigtigste Begivenheder (sidste Udg.). Kieperfs Atlas over den gamle Verden. Munthes Geographi ved Velschow (Udg. 1850). Et Atlas. Kröyers mindre Naturhist. C. Bulls kortf. Musiklære.

2den Realclasse.

Barfods poetiske Læsebog. Hjorts tyske Læsebog, pros. Deel. Mat. af Jürs og Rung. Schema til den tyske Grammatiks Formlære (Eibes Forlag). V. Bjerrings Samling af lette franske Læsestykker (med Overs.). Abrahams franske Gram. Fistaines engelske Fortællinger. Mariboës engelske Formlære. Balslevs Bibelhistorie. S. Müller Biblen i Udtog. Balles Lærebog. Det Nye Testament. Kofods Historiens vigtigste Begivenheder. Munthes Geogr. ved Velschow (Udg. 1850). Et Atlas. Panums Naturlære. Svenningsens Geometri.

1ste Realclasse.

P. A. Munch det danske, svenske og tyske Sprogs Formlære (Christiania). Schillers Wilhelm Tell. Hjorts tyske Læseb. pros. Deel. Sammes større t. Gram. Mérimée: Colomba su. de la Mo-saïque. Abrahams fr. Gram. Fistaines engelske Fortællinger. Mariboës eng. Formlære. Balslevs Bibelhist. S. Müller Biblen i Udtog. Balles Lærebog. Det Nye Testament. Allens mindre Danmarkshistorie. Kofods Historiens vigtigste Begivenheder. Munthes Geogr. ved Velschow. Et Atlas. Panums Naturlære. Svenningsens Geometri.

III studerende Classe B.

Madvigs lat. Formlære. Borgens lat. Læsebog. Krossings poet. Læsebog, 2den Deel (3die Udg.). Rungs t. Læsebog for Begyndere. Mater. af Jürs og Rung: Schema til den tyske Grammatiks Formlære (Eibes Forlag). Hjorts større t. Gram. V. Bjerrings Samling af lette franske Læsestykker (med Overs.) Abrahams fr. Gram. Mariboës Stories of Englands history. Sammes engelske Formlære. Hers-

lebs større Bibelb. Balles Læreb. Det Nye Testament. Bohrs Gammelhist. (2den Udg.). Kiepert's Atlas over den gamle Verden. Munthes Geogr. ved Velschow (Udg. 1850). Et Atlas.

III studerende Classe A.

Cornelius Nepos (Stereotyp-Udg.). Madvigs lat. Sproglære (2den Udg.). Barfods poet. Læseb. Deutsches Lesebuch v. Jürs u. Rung. Hjorts større t. Gram. Borrings Læsebog for Mellemcl. (3die Udg.). Abrahams fr. Gram. Herslebs større Bibelhist. Balles Læsebog. Luthers lille Katechismus. Det Nye Testament. Bohrs Middelalderens Hist. (Udg. 1851). Kiepert's Atlas over den gamle Verden. Munthes Geographi ved Velschow. Et Atlas. Prosch Dyrerigets Naturhistorie.

II studerende Classe B.

Ciceros Taler (Madvigs Udg.). Cæsar om den galliske Krig (Whittes Udg.). Madvigs lat Sprogl. Bergs Schema til den græske Formlære. Sammes græske Læseb. for Begynd. Deutsches Lesebuch v. Jürs u. Rung. Hjorts større t. Gram. Mérimée: Colomba su. de la Mosaique. Abrahams fr. Gram. Herslebs større Bibelhist. Det Nye Testament. Bohrs Middelalderens Hist. (Udg. 1851). Munthes Geogr. ved Velschow. Et Atlas. Kiepert's Atlas over den gamle Verden. Prosch Dyrerigets Naturhistorie.

II studerende Classe A.

Ciceros Taler (Madvigs Udg.). Ovids Metamorph. Livius 5te Pentade. Madvigs lat. Sprogl. Stolls Mythologi. Xenophons gr. Historie. Bergs Nogle Stykker af Iliaden og Odysseen. Tregders gr. Gram. Madvigs gr. Ordføiningsl. Bergs Opgaver fra Dansk til Græsk. Schillers Wilhelm Tell. Deutsches Lesebuch v. Jürs u. Rung. Hjorts større t. Gram. Mérimée: Colomba su. de la Mosaique. Abrahams fr. Gram. Herslebs større Bibelhist. Det Nye Testament. Allens mindre Danmarkshistorie. Munthes Geogr. ved Velschow. Et Atlas. Kiepert's Atlas over den gamle Verden. Prosch Dyrerigets Naturhist.

Overgangsclassen.

Sallust. Cæsar om den gall. ÷ Krig. Virgil (helst Wagners tydske Udg.). Madvigs lat. Sprogl. Bojesens rom. Antiqv. (2den Udg.). Stolls Mythologi. Homers Odyssee. Xenophons Memorab. Tregders gr. Gram. Madvigs gr. Ordføiningslære. Bergs Exempelsamling til gr. Syntax. Hjorts tydske Læsebog, 2det Bind. Hjorts större t. Gram. Michelet histoire Romaine. Abrahams franske Gram. Herslebs större Bibelhist. Det Nye Testament paa Græsk og Dansk. Allens mindre Danmarkshistorie. Kofods Udtog. Munthes Geogr. ved Velschow. Et Atlas. Kieperets Atlas over den gamle Verden. Drejers og Bramsens mindre Naturhist. Oppermanns Geometri.

Afgangsclassen.

Ciceros Tusculanske Undersög. (Tregders Udg.). Verrinerne 5te Bog (Orellis Udg.). Qvintilian inst. orator. (Zumpts Udg.). Livius 5te Pentade. Sallust. Taciti Agricola. Virgil (helst i en Udg. med Anm.). Horats (Igl.). Madvigs lat. Sprogl. Bojesens rom. Antiqv. (2den Udg.). Tregders Litteraturhistorie. Homer. Herodot. Stolls græske Anthologi. Tregders gr. Gram. Madvigs gr. Ordføiningslære. Bergs Opgaver. Herslebs större Bibelhist. Gads Lærebog. Det Nye Testament paa Græsk og Dansk. Allens mindre Danmarkshistorie. Kofods Udtog. Bohrs nyere Historie. Et Atlas. Atlas over den gamle Verden. Oppermans Geometri. Örsted Naturlærens mechan. Deel.

Den skriftlige Deel af Aarsprøven og Afgangsprøven.

- Overgangscf. (Afgangsprøve) Onsdag 23 Juni 9—1 Tydsk Stiiil.
(Aarsprøve) Torsdag 8 Juli, 8—11 Latinsk Stiiil; 4—7
Latinsk Oversættelse. — Fredag 9 Juli 8—11 Religions-
afhandling; 4—7 Mathematik.
- II A. Onsdag 14 Juli 7—10 Latinsk Oversættelse; 4—6½
Græsk Oversættelse.
Torsdag 15 Juli 7½—10½ Dansk Stiiil; 4—6½ Tydsk
Stiiil. — Fredag 16 Juli 7—10 Latinsk Stiiil; 4—6½
Mathematik.
- II B α og β . Onsdag 14 Juli 7½—10½ Dansk Stiiil. — Torsdag 15
Juli 7—10 Latinsk Stiiil. — Fredag 16 Juli 4—5½ Arith-
metik.
- III A. Onsdag 14 Juli 11—12 Latinsk Stiiil. — Torsdag 15 Juli
11—1 Dansk Stiiil. — Fredag 16 Juli 5½—7 Arithmetik. —
- III B α og β . Fredag 16 Juli 8—9½ Dansk Stiiil; 9½—11½ Latinsk
Stiiil; 11½—1 Regning.
- I R. a. (Modenhedsprøve.) Onsdag 14 Juli 7—10 Dansk Stiiil;
10½—1½ Engelsk Stiiil; 3½—6 Tydsk Stiiil; 6—8 Mathe-
matik. — Torsdag 15 Juli 7½—10½ Dansk Stiiil; 1—2½
Fransk Dictat; 5—7 Skrivning. — Fredag 16 Juli 7—9
skriftlig Regning; 9—11½ Tegning.
- I R. b. Onsdag 14 Juli 7—10 Dansk Stiiil; 11—1½ Engelsk
Stiiil; 4—6½ Tydsk Stiiil; 6½—8 Arithmetik. — Tors-
dag 15 Juli 7½—10½ Fransk Stiiil; 11—12 Fransk Dictat;
12—1 Engelsk Dictat. — Fredag 16 Juli 9—11½ Prøve-
tegning; 4—6 Regning.
- 2 R. Onsdag 14 Juli 11—12 Tydsk Stiiil; 5—6½ Arithmetik.
Torsdag 11—1 Fransk og Engelsk Dictat. — Fredag
16 Juli 7—9 Dansk Stiiil; 9—11 Tegning; 6—8 Regning.
- 3 R. Fredag 16 Juli 8—9 Engelsk Dictat; 9—10½ Regning;
10½—12 Tydsk Stiiil; 12—1½ Dansk Stiiil.
- 4 R. Fredag 16 Juli 9½—11 Dansk Retskrivning; 11—12½
Regning; 12½—2 Tydsk Dictat.
- 5 R. Fredag 16 Juli 11—12½ Retskrivning; 12½—2 Regning.
- 6 R. Fredag 16 Juli 11—12½ Retskrivning; 12½—2 Regning.
- (Prøveskrivning er i alle vedkommende Classer udført i Skoleaarets
sidste Skrivetimer.)

Den mundtlige Deel af Aarsprøven og Afgangsprøven.

(I Klammer er tilføiet Numeret paa det Læseværelse, hvor Prøven afholdes. Nr. 1—7 ere i Stuen, 8—16 paa anden Sal og 17 paa tredie. Opgangen til Nr. 16 er fra Gaarden.

Naar ikke en heel Classe bliver overhørt under Eet, deles Disciplene efter deres Navnebogstaver.)

Dansk.

Tirsdag 20 Juli	4—5 ¹ / ₂	(Nr. 8) 6 R.
	4—5 ¹ / ₂	(Nr. 6) Forberedelsescl.
Onsdag 21 Juli	11 ¹ / ₂ —2	(Nr. 17) 4 R. I—V.
	5 ¹ / ₂ —7	(Nr. 17) 3 R. K—V.
Torsdag 22 Juli	8 ¹ / ₂ —10	(Nr. 17) 4 R. B—H.
	11 ¹ / ₂ —1	(Nr. 13) 3 R. B—I.
	4—6	(Nr. 11) 5 R.

Latin.

Tirsdag 13 Juli	11—2	(Nr. 2 og 3) Overgangscel.
Tirsdag 20 Juli	8—10	(Nr. 13) III B α .
	10—11	(Nr. 10) II B β .
	11—12 ¹ / ₂	(Nr. 6) II A K—T.
	12 ¹ / ₂ —2	(Nr. 2) II A B—I.
	7—8 ¹ / ₂	(Nr. 6) III A B—M.
Onsdag 21 Juli	10—11	(Nr. 10) II B β .
	12—2	(Nr. 8) II B α .
Torsdag 22 Juli	11 ³ / ₄ —1 ¹ / ₂	(Nr. 10) III B β .
	5 ¹ / ₂ —7	(Nr. 8) III A N—T.

Græsk.

Tirsdag 13 Juli	11—2	(Nr. 3 og 2) Overgangscel.
Tirsdag 20 Juli	6—8	(Nr. 10) II B β .
Onsdag 21 Juli	8 ¹ / ₂ —10	(Nr. 6) II A K—T.
	10—11 ¹ / ₂	(Nr. 2) II A B—I.
	5—7	(Nr. 8) II B α .

Tydsk.

Mandag 19 Juli	3—8	(Nr. 2 og 3) Overgangscel. (Afgangsprøve.)
Tirsdag 20 Juli	8—10	(Nr. 10) II B. β .
	10—12	(Nr. 8) II B. α .
	10—12	(Nr. 11) 5 R.
	5 ¹ / ₂ —7	(Nr. 17) 3 R. K—V.
	7—8 ¹ / ₂	(Nr. 13) 3 R. B—I.
Onsdag 21 Juli	8—9 ¹ / ₂	(Nr. 17) 4 R. B—H.
	11 ¹ / ₂ —1	(Nr. 6) II A. K—T.
	1—2 ¹ / ₂	(Nr. 2) II A. B—I.
	5 ¹ / ₂ —7	(Nr. 6) III A. B—M.
	7—8 ¹ / ₂	(Nr. 8) III A. N—T.

Torsdag 22 Juli	8—10	(Nr. 13) III B. α .
	9—11 ¹ / ₂	(Nr. 11) 2 R.
	10—11 ³ / ₄	(Nr. 10) III B. β .
	1—2 ¹ / ₂	(Nr. 17) 4 R. I—V.
	4—6	(Nr. 2) 1 R. a og b ^v).

Fransk.

Mandag 19 Juli	3—8	(Nr. 3 og 2) Overgangsel. (Afgangsprøve.)
Tirsdag 20 Juli	8—9 ¹ / ₂	(Nr. 6) II A. K—T.
	9 ¹ / ₂ —11	(Nr. 2) II A. B—I.
	11—12 ¹ / ₂	(Nr. 17) 4 R. I—V.
	12 ³ / ₄ —2 ¹ / ₂	(Nr. 10) III B. β .
	5 ¹ / ₂ —7	(Nr. 6) III A. B—M.
	7—8 ¹ / ₂	(Nr. 17) 3 R. K—V.
Onsdag 21 Juli	8—10	(Nr. 2) 1 R. a og b ^v .)
	10—12	(Nr. 8) II B. α .
	12—2	(Nr. 13) III B. α .
	6—8 ¹ / ₂	(Nr. 11) 2 R.
Torsdag 22 Juli	8—10	(Nr. 10) II B. β .
	10—11 ¹ / ₂	(Nr. 17) 4 R. B—H.
	11 ¹ / ₂ —1	(Nr. 8) III A. N—T.
	1—2 ¹ / ₂	(Nr. 13) 3 R. B—I.

Engelsk.

Tirsdag 20 Juli	12—2	(Nr. 13) III B. α .
Onsdag 21 Juli	4—5 ¹ / ₂	(Nr. 13) 3 R. B—I.
Torsdag 22 Juli	11 ¹ / ₂ —2	(Nr. 11) 2 R.
	4—5 ¹ / ₂	(Nr. 17) 3 R. K—V.
	6—7 ³ / ₄	(Nr. 10) III B. β .
	6—8	(Nr. 2) 1 R. a og b ^v .)

Religion og Bibelhistorie.

Tirsdag 13 Juli	8—11	(Nr. 2 og 3) Overgangsel.
Tirsdag 20 Juli	8—9 ¹ / ₂	(Nr. 2) II A. B—I.
	9 ¹ / ₂ —11	(Nr. 6) II A. K—T.
	11—12 ³ / ₄	(Nr. 10) III B. β .
	4—6	(Nr. 11) 5 R.
	6—8 ¹ / ₂	(Nr. 11) 2 R.
Onsdag 21 Juli	8—10	(Nr. 8) II B. α .
	9 ¹ / ₂ —11	(Nr. 17) 4 R. B—H.
	10—12	(Nr. 13) III B. α .
	4—6	(Nr. 2) 1 R. a og b ^v .)
	6—8	(Nr. 10) II B. β .
Torsdag 22 Juli	8—10	(Nr. 8) 6 R.
	10—11 ¹ / ₂	(Nr. 13) 3 R. B—I.
	11 ¹ / ₂ —1	(Nr. 17) 4 R. I—V.
	1—2 ¹ / ₂	(Nr. 6) III A. B—M.
	5 ¹ / ₂ —7	(Nr. 17) 3 R. K—V.
	7—8 ¹ / ₂	(Nr. 8) III A. N—T.

*) For 1ste Realclassse a Modenhedsprøve.

Historie.

Tirsdag 13 Juli	$5\frac{1}{2}$ — $8\frac{1}{2}$	(Nr. 2 og 3) Overgangssl.
Tirsdag 20 Juli	8—10	(Nr. 8) II B. α .
	10—12	(Nr. 13) III B. α .
	$5\frac{1}{2}$ —7	(Nr. 8) III A. N—T.
Onsdag 21 Juli	11— $12\frac{3}{4}$	(Nr. 10) III B. β .
	$11\frac{1}{2}$ —1	(Nr. 2) II A. B—I.
	1— $2\frac{1}{2}$	(Nr. 6) II A. K—T.
	4— $5\frac{1}{2}$	(Nr. 17) 3 R. K—V.
	4—6	(Nr. 10) II B. β .
	6—8	(Nr. 2) 1 R. a og b ^v).
	7— $8\frac{1}{2}$	(Nr. 13) 3 R. B—I.
Torsdag 22 Juli	10— $11\frac{1}{2}$	(Nr. 6) III A. B—M.
	6— $8\frac{1}{2}$	(Nr. 11) 2 R.

Geographi.

Mandag 19 Juli	8—1	(Nr. 2 og 3) Overgangsklassen (Afgangsprøve.)
Tirsdag 20 Juli	8— $9\frac{1}{2}$	(Nr. 17) 4 R. B—H.
	8—10	(Nr. 11) 5 R.
	12—2	(Nr. 8) II B. α .
	$12\frac{1}{2}$ —2	(Nr. 17) 4 R. I—V.
	7— $8\frac{1}{2}$	(Nr. 8) III A. N—T.
Onsdag 21 Juli	8—10	(Nr. 13) III B. α .
	8— $10\frac{1}{2}$	(Nr. 11) 2 R.
	$12\frac{3}{4}$ — $2\frac{1}{2}$	(Nr. 10) III B. β .
	$5\frac{1}{2}$ —7	(Nr. 13) 3 R. B—I.
	7— $8\frac{1}{2}$	(Nr. 17) 3 R. K—V.
Torsdag 22 Juli	8—10	(Nr. 2) 1 R a og b ^v).
	$11\frac{1}{2}$ —1	(Nr. 6) III A. B—M.
	1— $2\frac{1}{2}$	(Nr. 2) II A. B—I.
	4— $5\frac{1}{2}$	(Nr. 6) II A. K—T.
	4— $5\frac{1}{2}$	(Nr. 8) 6 R.
	4—6	(Nr. 10) II B. β .

Naturhistorie.

Mandag 19 Juli	8—1	(Nr. 3 og 2) Overgangssl. (Afgangsprøve.)
Tirsdag 20 Juli	$9\frac{1}{2}$ —11	(Nr. 17) 4 R. B—H.
	4— $5\frac{1}{2}$	(Nr. 13) 3 R. B—I.
	4—6	(Nr. 10) II B. β .
Onsdag 21 Juli	1— $2\frac{1}{2}$	(Nr. 17) 4 R. I—V.
	$3\frac{1}{2}$ — $5\frac{1}{2}$	(Nr. 11) 5 R.
Torsdag 22 Juli	$8\frac{1}{2}$ —10	(Nr. 6) III A. B—M.
	10— $11\frac{1}{2}$	(Nr. 8) III A. N—T.
	$11\frac{1}{2}$ —1	(Nr. 2) II A. B—I.
	$3\frac{1}{2}$ — $5\frac{1}{2}$	(Nr. 13) II B. α .
	$5\frac{1}{2}$ —7	(Nr. 6) II A. K—T.
	7— $8\frac{1}{2}$	(Nr. 17) 3 R. K—V.

*) For 1ste Realclassse a Modenhedsprøve.

Naturlære.

Tirsdag 20 Juli 12—2¹/₂ (Nr. 11) 2 R.
6—8 (Nr. 2) 1 R. a og b^v).

Musiklære.

Tirsdag 20 Juli 4—5¹/₂ (Nr. 17) 3 R. K—V.
5¹/₂—7 (Nr. 13) 3 R. B—I.
Torsdag 22 Juli 8¹/₂—10 (Nr. 16) 4 R. B—H.
1—2¹/₂ (Nr. 16) 4 R. I—V.

Geometri.

Tirsdag 13 Juli 8—11 (Nr. 3 og 2) Overgangssl.
Tirsdag 20 Juli 11—12¹/₂ (Nr. 2) II A. B—I.
4—6 (Nr. 2) 1 R. a og b^v).
Onsdag 21 Juli 8—10 (Nr. 10) II B. β.
10—11¹/₂ (Nr. 6) II A. K—T.
10¹/₂—1 (Nr. 11) 2 R.
Torsdag 22 Juli 5¹/₂—7¹/₂ (Nr. 13) II B. α.

Arithmetik.

Tirsdag 13 Juli 5¹/₂—8¹/₂ (Nr. 3 og 2) Overgangssl.
Tirsdag 20 Juli 12¹/₂—2 (Nr. 6) II A. K—T.
Torsdag 22 Juli 10—11¹/₂ (Nr. 2) II A. B—I.

(I de øvrige Classer henført under skriftlig Prøve.)

Regning.

(ligeledes henført under skriftlig Prøve, undtagen:)

Onsdag 21 Juli 4—5¹/₂ (Nr. 6) Forberedelsessl.

Classerne overhøres altsaa til følgende Tider:

Overgangsslassen.

(Første Hold i Værelset Nr. 2, andet Hold i Nr. 3.)

Tirsdag 13 Juli 8—11 Religion og Geometri, 11—2 Latin og Græsk, 5¹/₂—8¹/₂ Historie og Arithmetik.
Mandag 19 Juli (Afgangsprøve) 8—1 Geographi og Naturhistorie, 3—8 Tydsk og Fransk.

II A. B—I.

(i Værelset Nr. 2.)

Tirsdag 8—9¹/₂ Religion, 9¹/₂—11 Fransk, 11—12¹/₂ Geometri, 12¹/₂—2 Latin.
Onsdag 10—11¹/₂ Græsk, 11¹/₂—1 Historie, 1—2¹/₂ Tydsk.
Torsdag 10—11¹/₂ Arithmetik, 11¹/₂—1 Naturhistorie, 1—2¹/₂ Geographi.

---

*) For 1ste Realclasser a Modenhedsprøve.

II A. K—T.

(i Værelset Nr. 6.)

Tirsdag 8—9 $\frac{1}{2}$ Fransk, 9 $\frac{1}{2}$ —11 Religion, 11—12 $\frac{1}{2}$ Latin,
12 $\frac{1}{2}$ —2 Arithmetik.

Onsdag 8 $\frac{1}{2}$ —10 Græsk, 10—11 $\frac{1}{2}$ Geometri, 11 $\frac{1}{2}$ —1 Tydsk,
1—2 $\frac{1}{2}$ Historie.

Torsdag 4—5 $\frac{1}{2}$ Geographi, 5 $\frac{1}{2}$ —7 Naturhistorie.

II B. α .

(i Værelset Nr. 8, men Naturhistorie og Geometri i Nr. 13.)

Tirsdag 8—10 Historie, 10—12 Tydsk, 12—2 Geographi.

Onsdag 8—10 Religion, 10—12 Fransk, 12—2 Latin, 5—7 Græsk.

Torsdag 3 $\frac{1}{2}$ —5 $\frac{1}{2}$ Naturhistorie, 5 $\frac{1}{2}$ —7 $\frac{1}{2}$ Geometri.

II B. β .

(i Værelset Nr. 10.)

Tirsdag 8—10 Tydsk, 10—11 Latin, 4—6 Naturhistorie, 6—8 Græsk.

Onsdag 8—10 Geometri, 10—11 Latin, 4—6 Historie, 6—8 Religion.

Torsdag 8—10 Fransk, 4—6 Geographi.

III A. B—M.

(i Værelset Nr. 6.)

Tirsdag 5 $\frac{1}{2}$ —7 Fransk, 7—8 $\frac{1}{2}$ Latin.

Onsdag 5 $\frac{1}{2}$ —7 Tydsk.

Torsdag 8 $\frac{1}{2}$ —10 Naturhistorie, 10—11 $\frac{1}{2}$ Historie, 11 $\frac{1}{2}$ —1 Geo-
graphi, 1—2 $\frac{1}{2}$ Religion.

III A. N—T.

(i Værelset Nr. 8.)

Tirsdag 5 $\frac{1}{2}$ —7 Historie, 7—8 $\frac{1}{2}$ Geographi.

Onsdag 7—8 $\frac{1}{2}$ Tydsk.

Torsdag 10—11 $\frac{1}{2}$ Naturhistorie, 11 $\frac{1}{2}$ —1 Fransk, 5 $\frac{1}{2}$ —7 Latin,
7—8 $\frac{1}{2}$ Religion.

III B. α .

(i Værelset Nr. 13.)

Tirsdag 8—10 Latin, 10—12 Historie, 12—2 Engelsk.

Onsdag 8—10 Geographi, 10—12 Religion, 12—2 Fransk.

Torsdag 8—10 Tydsk.

III B. β .

(i Værelset Nr. 10.)

Tirsdag 11—12 $\frac{3}{4}$ Religion, 12 $\frac{3}{4}$ —2 $\frac{1}{2}$ Fransk.

Onsdag 11—12 $\frac{3}{4}$ Historie, 12 $\frac{3}{4}$ —2 $\frac{1}{2}$ Geographi.

Torsdag 10—11 $\frac{3}{4}$ Tydsk, 11 $\frac{3}{4}$ —1 $\frac{1}{2}$ Latin, 6—7 $\frac{3}{4}$ Engelsk.

I R. a (Modenhedsprøve) og b.

(i Værelset Nr. 2.)

Tirsdag 4—6 Mathematik, 6—8 Naturlære.

Onsdag 8—10 Fransk, 4—6 Religion, 6—8 Historie.

Torsdag 8—10 Geographi, 4—6 Tydsk, 6—8 Engelsk.

2 R.

(i Værelset Nr. 11.)

Tirsdag 12—2 $\frac{1}{2}$ Naturlære, 6—8 $\frac{1}{2}$ Religion.
Onsdag 8—10 $\frac{1}{2}$ Geographi, 10 $\frac{1}{2}$ —1 Geometri, 6—8 $\frac{1}{2}$ Fransk.
Torsdag 9—11 $\frac{1}{2}$ Tydsk, 11 $\frac{1}{2}$ —2 Engelsk, 6—8 $\frac{1}{2}$ Historie.

3 R. B—I.

(i Værelset Nr. 13.)

Tirsdag 4—5 $\frac{1}{2}$ Naturhistorie, 5 $\frac{1}{2}$ —7 Musyklære, 7—8 $\frac{1}{2}$ Tydsk.
Onsdag 4—5 $\frac{1}{2}$ Engelsk, 5 $\frac{1}{2}$ —7 Geographi, 7—8 $\frac{1}{2}$ Historie.
Torsdag 10—11 $\frac{1}{2}$ Religion, 11 $\frac{1}{2}$ —1 Dansk, 1—2 $\frac{1}{2}$ Fransk.

3 R. K—V.

(i Værelset Nr. 17.)

Tirsdag 4—5 $\frac{1}{2}$ Musyklære, 5 $\frac{1}{2}$ —7 Tydsk, 7—8 $\frac{1}{2}$ Fransk.
Onsdag 4—5 $\frac{1}{2}$ Historie, 5 $\frac{1}{2}$ —7 Dansk, 7 8 $\frac{1}{2}$ Geographi.
Torsdag 4—5 $\frac{1}{2}$ Engelsk, 5 $\frac{1}{2}$ —7 Religion, 7—8 $\frac{1}{2}$ Naturhistorie.

4 R. B—H.

(i Værelset Nr. 17, men Musyklære i Nr. 16.)

Tirsdag 8—9 $\frac{1}{2}$ Geographi, 9 $\frac{1}{2}$ —11 Naturhistorie.
Onsdag 8—9 $\frac{1}{2}$ Tydsk, 9 $\frac{1}{2}$ —11 Religion.
Torsdag 8 $\frac{1}{2}$ —10 Dansk og Musyklære, 10—11 $\frac{1}{2}$ Fransk.

4 R. I—V.

(i Værelset Nr. 17, men Musyklære i Nr. 16.)

Tirsdag 11—12 $\frac{1}{2}$ Fransk, 12 $\frac{1}{2}$ —2 Geographi.
Onsdag 11 $\frac{1}{2}$ —1 Dansk, 1—2 $\frac{1}{2}$ Naturhistorie.
Torsdag 11 $\frac{1}{2}$ —1 Religion, 1—2 $\frac{1}{2}$ Tydsk og Musyklære.

5 R.

(i Værelset Nr. 11.)

Tirsdag 8—10 Geographi, 10—12 Tydsk, 4—6 Religion.
Onsdag 3 $\frac{1}{2}$ —5 $\frac{1}{2}$ Naturhistorie.
Torsdag 4—6 Dansk.

6 R.

(i Værelset Nr. 8.)

Tirsdag 4—5 $\frac{1}{2}$ Dansk.
Torsdag 8—10 Religion, 4—5 $\frac{1}{2}$ Geographi.

Forberedelsesclassen.

(i Værelset Nr. 6.)

Tirsdag 4—5 $\frac{1}{2}$ Dansk.
Onsdag 4—5 $\frac{1}{2}$ Regning.

Skoleunderviisningen ophører for Overgangsklassen Mandag Middag den 5te Juli, — for II A Mandag Middag den 12te Juli, — for II B, III A samt 1ste og 2den Realclassse Tirsdag Middag den 13de Juli, — for III B og 3die, 4de, 5te og 6te Realclassse Torsdag Middag den 15de Juli, — for Forberedelsesclassen Løvedag Middag den 17de Juli.

Til at overvære den mundtlige Prøve indbydes Enhver, der har Interesse for Skolen.

Liste over Udfaldet vil være fremhængt fra 1ste August.

Nye Disciple prøves (Kl. 10) Løvedag 17de Juli, Fredag 23de Juli, Mandag 16de August, helst en af de to førstnævnte Dage.

Tirsdag 17de August Kl. 8 begynder Underviisningen i det nye Skoleaar.
